

IHMINEN TILASSA - TILA KORUSSA - KORU IHMISEN TILASSA

OPINNÄYTETYÖ
LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
MUOTOILUINSTITUUTTI
TAIDETEOLLINEN
SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO
KORU- JA HOPEAMUOTOILUN
PÄÄAINE

ANNIINA DUNDER BERG
KEVÄT 2007

TIIVISTELMÄ

---

*Ihminen tilassa - Tila korussa - Koru ihmisen tilassa –opin-
näytetyö sai alkunsa ihastuksesta arkkitehtonisiin tiloihin ja
viehtymyksestä paperiin. Näistä lähtökohdista pyrittiin ra-
kentamaan eheä kokonaisuus, joka konkretisoitui projektin
myötä syntyneessä luksuskorumallistossa, jossa on kolme
osaa: kaulakoru, rintakoru ja korvakoru.*

*Opinnäytetyön yksi keskeisiä teemoja oli arvomaailman
sisällyttäminen koruun. Tavoiteltavia arvoja olivat ekolo-
gisuus, eettisyys, ajattomuus, rohkeus, esteettisyys ja uusiu-
tuminen. Korumalliston muotokieleen vaikuttivat arvomaai-
lman lisäksi vahvasti niin materiaalivalinnat, kierrätetty
valkokulta sekä Woodnotes Oy:n sponsoroima paperinaru,
kuin muotokielelle määritellyt lähtökohdat, Helsingin rau-
tatieaseman ja Porthanian arkkitehtoniset tilat.*

*Ekologisuutta lähestyttiin tarkastelemalla tuotteen koko
elinkaarta ja siksi selvitettiin sekä puuteollisuuden, että
jalometallien raaka-aineteollisuuden epäkohtia ja ongel-
mia suhteessa ympäristöön. Korumalliston kaupallisuutta
analysoitiin puolestaan SWOT-mallin avulla.*

*Muotoiluprosessi eteni ensin valokuvaten valittuja tiloja,
jonka jälkeen mielenkiintoisimpia muotoja ja linjoja työstet-
tiin luonnostelemalla piirtäen ja paperinarukokeiluita te-
hden. Löydettyjä muotoja sovellettiin malliston koruissa.*

*Ihminen tilassa - Tila korussa - Koru ihmisen tilassa -mal-
liston anti suomalaiselle korumuotoilulle piilee todennäköi-
sesti rohkeassa materiaalien yhdistelmässä sekä arvopoh-
jaisessa lähestymistavassa.*

*korumuotoilu - paperinaru - valkokulta - kierrätys -
ekologinen estetiikka - luksus*

ABSTRACT

---

*The thesis “Ihminen tilassa - Tila korussa - Koru ihmisen
tilassa” has its origin in admiration of architectural spaces
and paper. These starting points gave a base for the whole
project that eventually climaxed with a luxury collection of
jewels that consists of a necklace, a brooch and an earring.*

*One of the main themes of the study was to include a set of
different values to the collection. The values to be pursued
were ecology, ethicality, timelessness, courage, esthetic na-
ture and renewal. The shapes in the collection were inspired
by the chosen materials, recycled white gold and the paper
yarn sponsored by Woodnotes, and the architectural spaces
of the Helsinki Railway Station and Porthania, a building
part of the Helsinki University campus.*

*In order to estimate the ecologicality of the final products,
the entire life cycle of the product had to be taken into ac-
count. Consequently, the problems concerning both the gold
mining industry and the forest industry were discussed.
What came to analyzing the commerciality of the collection,
a SWOT-analysis was used.*

*The actual process of designing the pieces of jewellery
started by photographing the spaces and details in the cho-
sen buildings. The found forms, lines and structures were
further developed by drawing and making paper yarn mo-
dels mainly using a technique called makrame. Finally, the
most interesting findings were used in the collection.*

*What the collection “Ihminen tilassa- Tila korussa - Koru
ihmisen tilassa” has to offer to the Finnish jewellery design
in general, most likely lies in the bold combination of mate-
rials and the value based way of designing.*

*jewellery design - paper yarn - white gold - recycling -
ecological esthetics - luxury*

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 DESIGN-TRENDI: EKOLOGINEN ESTETIIKKA	5
2.1 TUOTTEEN EKOLOGISUUTTA PITÄÄ ARVIOIDA SEN ELINKAAREN JOKAISessa KOHDASSA	6
2.2 SWOT-ANALYYSI APUNA TUOTTEEN KAUPALLISUUDEN ARVIOINNISSA	7
3 KOTIMAISET LUONNON PUUKUIDUT SEKÄ VALKOKULTA KORUMATERIAALEINA	8
3.1 WOODNOTES HYÖDYNTÄÄ SUOMEN METSIÄ	10
3.2 JALOMETALLIEN RAAKA-AINETEOLLISUUS HERÄTTÄÄ ISOJA KYSYMYKSIÄ JA SUURIA TUNTEITA	12
3.3 PAPERI TAITTUU MONEKSI: MUOTOILUA PAPERISTA	14
3.4 SUURESTA PIENEKSI: ARKKITEHTONISISTA TILOISTA KORUN MUOTOKIELEKSI	16
4 TAVOITTEENA UNIIKKI LUKSUSKORUMALLISTO, JOLLA ON ARVOMAAILMA	17
4.1 KORUMALLISTON KOHDERYHMÄ	19
4.2 PAPERINARUKORUN MARKKINOINNIN HAASTEET	20
5 MUOTOILUPROSESSIN KULKU	22
5.1 IHASTUTTAVAN TILAN OLEMUS JA MUOTO: IHMINEN TILASSA	23
5.1.1 HELSINGIN RAUTATIEASEMA	25
5.1.2 PORTHANIA	26
5.2 TILAN MUODOISTA KAAVAKSI JA KORUN MUODOKSI: LUONNOSTELUA	28
5.3 TEKSTIILITEKNIKKAKOKEILUITA PAPERINARULLA: TILA KORUSSA	33
5.3.1 KUDONTAKOKEILUT	34
5.3.2 MAKRAME- ELI SOLMINTATEKNIKKAKOKEILUT	36
5.4 SOVELTAMALLA LOPULLISIA TUOTTEITA: KORU IHMISEN TILASSA	38
6 KORUMALLISTON ESITTELY	44
7 ONKO KORUMALLISTO EKOLOGINEN?	47
8 LOPPUSANAT	49
LÄHDELUETTELO	
KIRJALLISUUSLUETTELO	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Muotoilijat ja suunnittelijat saattavat inspiroitua milloin luonnosta, milloin ajankohtaisista aiheista, ilmiöistä tai taiteesta. Itse koen kiinnostavaksi ihmisten aikaansaannokset, hyvässä ja pahassa. Ihminen tilassa - Tila korussa - Koru ihmisen tilassa –opinnäytetyöhön ovat vaikuttaneet muun muassa suomalainen arkkitehtuuri, Woodnotes Oy:n paperinarutuotteet, hyvinvointiyhteiskunta sekä ilmastonmuutos. Nämä asiat ovat kiteytyneet tavoitteessa luoda paperinarusta ja kierrätetystä valkokullasta tilaa käsittelevä luksus-korumallisto, joka pitää sisällään arvomaailman.

Opinnäytetyötä kuvailevia asiasanoja ovat korumuotoilu, paperinaru, valkokulta, kierrätys, ekologinen estetiikka ja luksus. Kokonaisuutta lähestytään ensin keskustelemalla valloillaan olevasta trendistä, ekologisesta estetiikasta, sekä siihen liittyvistä syistä ja seurauksista. Tämän jälkeen esitellään kaksi mallia, joiden avulla myöhemmin analysoidaan korumalliston ekologisuutta ja kaupallisuutta. Ensimmäinen malli esittelee käsitteitä, jotka liittyvät tuotekehityksen eri vaiheissa tehtäviin ympäristöllisiin päätöksiin ja toinen, SWOT -malli, toimii apuna, kun mietitään korumalliston vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia.

Kolmannessa kappaleessa kerrotaan korumallistossa käytettävästä valkokullasta ja paperinarusta selvittäen niiden taustoja ja ongelmallisuutta ekologian näkökulmasta. Tässä kohtaa määritellään myös muotoilutehtävä, jota lähdetään purkamaan seuraavissa kappaleissa ensin syventymällä luksukseen ja sitten tutustumalla kohderyhmään ja sen tarpeisiin.

Muotoiluprosessia kuvataan osittain valokuvien, osittain tekstin, luonnosten ja kokeiluiden avulla. Korumalliston muotokieli on saanut alkunsa Helsingin rautatieaseman ja Helsingin yliopiston Porthania-rakennuksen tiloista, joita on valokuvattu projektin alkuvaiheessa. Työssä edettiin

siten, että valokuvien pohjalta on tehty runsaasti luonnoksia niin piirtäen kuin paperinarukokeiluita tehden. Luonnoksista poimittiin visuaalisesti kiinnostavimmat ja aihetta sekä tyyliä parhaiten ilmentävät. Valittuja luonnoksia työstettiin eteenpäin, jolloin lopullinen mallisto alkoi hahmottua.

Opinnäytetyön anti kotimaiselle korualalle saattaa löytyä rohkean materiaalivalinnan ja arvopohjaisen työskentelytavan yhdistämisestä. Korutaiteen tulee olla kommentoivaa ollakseen korutaidetta. Ihminen tilassa – Tila korussa – Koru ihmisen tilassa –mallisto ei ole kommentoiva, saarnaava tai kritisoiva. Se toteaa monia itsestään selviä, yleisesti tiedossa olevia asioita, joita niin monet muutkin muotoilijat ovat teoksillaan todenneet.

korumuotoilu

paperinaru

valkokulta

kierrätys

ekologinen estetiikka

luksus

2 DESIGN-TRENDI: EKOLOGINEN ESTETIIKKA

Muotoilijat keskittyvät yhä useammin arvomaailmaan, jota heidän luomansa tuotteet edustavat, toisin sanoen tuotteiden sisältö on saanut tärkeän aseman. Hyvänä esimerkkinä Suomessa on vuonna 2006 Suomi-palkinnon merkittävästä taiteellisesta läpimurrosta saanut Globe Hope-yritys, joka valmistaa designvaatteita ja -asusteita kierrätystekstiileistä (Pöppönen 2006). SECCO & The Treasures of Wasteland on puolestaan yritys, joka on tuonut yhteen innovatiiviset ihmiset ja jäte- ja kierrätysmateriaalin toimittajat luoden konseptin valloittavista designtuotteista, jotka huokuvat kestävästä kehityksen periaatetta. Vaatesuunnittelija Hanna Sarénin liikkeessä myydään taas perulaisten slumminuorten valmistamia reilun kaupan designvaatteita. Tuoreimpana ekotekona mainittakoon Nanso, joka lanseerasi vaatemaaliston, jossa on käytetty reilun kaupan puuvillaa.

Taideteolliset opinahjot kannustavat opiskelijoita pohtimaan työssään eettisiä ja ekologisia näkökulmia. Konkreettisia esimerkkejä ovat Taideteollisen korkeakoulun tutkimusryhmän ja namibialaisen Pambili-yhdistyksen yhteinen Potentials-hanke, jolla pyritään edistämään sosiaalisen muotoilun tutkimusta kehitysmaissa, sekä Suomen punaisen ristin Kontti-kierrätystavaratalojen ja Lahden muotoiluinstituutin muoti- ja vaatetus suunnittelun linjan yhteistyössä aloittama kampanja, jossa kierrätettyjä vaatteita käytetään uusien vaatteiden ja asusteiden materiaaleina ja lähtökohtina.

Haluan itsekkin kannattaa suuntausta ja uskon, ettei kyseessä ole ohimenevä trendi, vaan pysyvä ajattelutapa, koska huoli ympäristöstä kasvaa jatkuvasti. Suuntauksen myötä kasvaa myös kysyntä tuotteille, jotka edustavat ekologisuutta ja eettisyyttä. Tästä kertoo sekin, että kiinnostus second-hand-tuotteita kohtaan on nousussa ja internetin huutokauppa-palvelut, missä vanhat, käytetyt tavarat vaihtavat omistajaa, ovat suuressa suosiossa. Perinteisestikin suomalaiset ovat olleet säästäväisiä, eikä juuri mitään ole haluttu heittää pois,

vaan vanhat tavarat on pyritty siirtämään joko seuraavalle sukupolvelle tai lähipiiriin. Rikkinäiset vaatteet ja esineet taas korjattiin. Nykypäivän ihmiset kaipaavat ympärilleen kauniita esineitä ja tavaroita, joten miksi jättää sitomatta ekologista arvomaailmaa uusiin tuotteisiin.

Esteettisyys on yksinkertaisuudessaan sitä, että kohteen tarkastelua seuraa välitön aistisuuteen perustuva kokemus (Haapala, Honkanen & Rantala 2006, 25). Design-tuotteiden kohdalla tämä voi esimerkiksi tarkoittaa visuaalisesti miellyttävää ilmettä, ergonomista muotoilua, materiaalin tuoksua tai tuotteen ääntä. Estetiikan ajatellaan usein liittyvään hyvyyteen ja kauneuteen, mutta se käsittelee myös negatiiviseksi koettuja asioita, kuten pahuutta ja rumuutta. Soveltavan estetiikan voidaan sanoa olevan etukäteen ajatellun ja jälkikäteen koetun yhteensovittamista. Tässä opinäytetyössä näkökulma saattaisi tarkoittaa tuotteen suunnittelun ja muotoiluprosessin suhdetta lopullisen käyttäjän aistikokemukseen.

Ekologinen esteettisyys puolestaan liittyy käsitteisiin, kuten tavaroiden kestävyys, tarvittavien luonnon varojen laatu ja määrä, sekä kuluneen ja käytöstä poistuneen tuotteen kierrätettävyys (Haapala ym. 2006, 35). Ekologisessa suunnittelussa toisin sanoen noudatetaan jonkinasteista hyvyyttä. Ekologisen esteettisyyden tavoittelu on ominaista varakkaissa yhteiskunnissa, joissa kovan kuluttamisen trendi on aiheuttanut vastailmiön; arvopohjaisten tuotteiden kysyntä on lisääntynyt. Aiheesta lisää kappaleessa 4.1.

2.1 TUOTTEEN EKOLOGISUUTTA PITÄÄ ARVIOIDA SEN ELINKAAREN JOKAISessa KOHDASSA

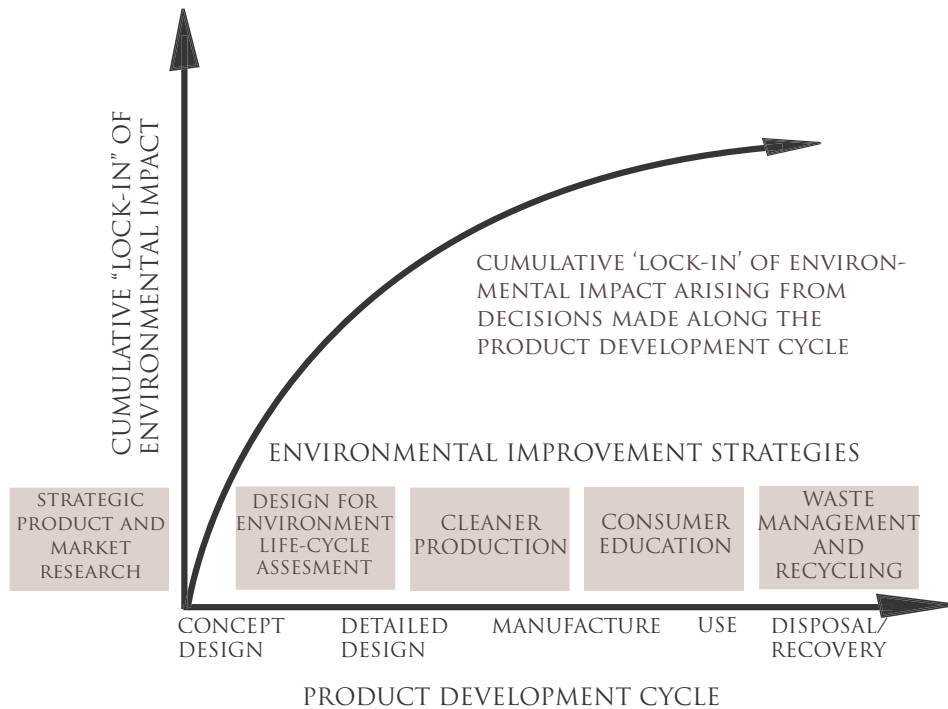
Suunnittelijalla on yllättävän suuri vastuu tuotteen elämänsäkaareen liittyvistä päätöksistä. Hänellä on mahdollisuus vaikuttaa jo suunnittelun alkuvaiheissa koko tuotantoprosessiin tekemillään valinnoillaan. Mikäli tuotteesta halutaan tehdä ekologinen, pitää ympäristöstrategiat nähdä osana tuotekehitystä jo suunnitteluvaiheessa. Jälkeenpäin on huomattavasti vaikeampaa vaikuttaa tuotantoprosessin eri vaiheisiin, kuten raaka-aineiden hankintaan ja jalostusprosessiin, kuljetuksiin sekä tuotteen valmistukseen. Pakkauksia, eikä muutakaan mahdollista lisämateriaalia saa sivuuttaa. Suunnittelijan on syytä kiinnittää huomiota tuotteen elämänsäkaaren jokaisessa vaiheessa ainakin seuraaviin seikkoihin:

- *jätteen välttäminen*
- *resurssien ja materiaalien käytön minimoiminen*
- *veden säästö*
- *energiätehokkuus*

Tämän opinnäytetyön tuotteiden ja niiden valmistusprosessin ekologisuutta arvioidaan kaavion 1 pohjalta. Lisäksi analysoidaan, mitä parannuksia prosessissa pitäisi tehdä, jotta ekologisuus saataisiin maksimoitua. Mietitään myös, minkälainen olisi tuotteen elinkaari, jos ympäristöä ei huomioitaisi lainkaan. Tuloksia verrataan, jotta voitaisiin perustellusti sanoa, onko valmistettava korumallisto todella ekologinen.

Kaavio esittelee käsitteitä, jotka liittyvät tuotekehityksen eri vaiheissa tehtäviin ympäristöllisiin päätöksiin. Vaaka-akselilla kerrotaan tuotekehityksen vaiheet ja pystyakselilla on ympäristöllisten päätösten kumulatiivinen 'lock-in'. Mitä enemmän ympäristöpäätöksiä sisällytetään tuotekehityksen eri vaiheisiin, sitä ympäristöystävällisempi lopullinen tuote on.

Kaaviossa tuotekehityksen vaiheita on viisi: konseptisuunnittelu, yksityiskohtainen suunnittelu, valmistus, käyttö ja hävittäminen tai korjaaminen. Vaiheisiin liittyviä ympäristöstrategioita on niin ikään viisi: tuote- ja markkinatutkimukset, ympäristöystävällinen suunnittelu ja elinkaariarvio, puhtaampi tuotanto, kuluttajavalistus sekä jätehuolto ja kierrätys.

KAAVIO 1: Conceptual representation of environmental 'lock-in' over a product's development cycle (Lewis, Gertsakis, Grant, Morelli & Sweatman 2001, 14.)

2.2 SWOT-ANALYYSI APUNA TUOTTEEN KAUPALLISUUDEN ARVIOINNISSA

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan lopullisen tuotteen kaupallisuutta SWOT-analyysin pohjalta. SWOT-analyysin nimi muodostuu englannin kielen sanojen ensimmäisistä kirjaimista strengths, weaknesses, opportunities ja threats, eli suomeksi vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Mallia käytetään, kun halutaan analysoida esimerkiksi yrityksen (tai tuotteen, palvelun ym.) markkinatilannetta ja kilpailukykyä. On hyvä huomioida, että jotkut asiat voidaan luokitella joko vahvuuksiksi tai heikkouksiksi näkökulmasta riippuen. Sama koskee mahdollisuuksia ja uhkia. (Grant 1998, 12.)

SWOT-analyysissä käsitellään erikseen yrityksen sisällä olevat asiat (S ja W), so. ne asiat joihin on mahdollista itse vaikuttaa, ja yrityksen ulkopuolelle jäävät asiat (O ja T), kuten markkinoiden liikkeet, kilpailijat ja lainsäädäntö. Malli on siitä mainio, että sitä voidaan soveltaa moneen eri yhteyteen, esimerkiksi uusiin tuotteisiin. Siksi sitä hyödynnetään myös tässä työssä. (Lee & Sai On Ko 2000, 69.)

3 KOTIMAISET LUONNON PUUKUIDUT SEKÄ VALKOKULTA KORUMATERIAALEINA

Opinnäytetyössäni kiinnostuksen kohteena on paperinaru ja sen mahdollisuudet korumateriaalina. Olen käyttänyt suunnittelemissani koruissa aikaisemmin kierrätyspaperia yhdessä hopean kanssa, mutta paperi on ollut peräisin vanhoista paperitapeteista sekä kotitalouksiin kerääntyvästä paperijätteestä, kuten lehdistä ja esitteistä.

Kierrätettyjen materiaalien käyttäminen tukee arvokriteereitä, joita haluaisin sisällyttää enemmän ja enemmän muotoilutyöhöni. Näitä arvoja ovat ekologia, ympäristöystävällisyys, rohkeus, eettisyys, esteettisyys, uusiutuminen ja ajattomuus. Eri paperituotteista olen valinnut tarkasteltavakseni paperinarun, sillä sitä on käytetty jo vuosisatoja etenkin käyttöesineissä, kuten tuoleissa ja matoissa.

Suomessa paperinarua on käytetty sotien jälkeen tekstiilien korvikkeena ja siitä on valmistettu jopa kenkiä. Paperinaru, etenkin tiivis ohut paperinaru, on erittäin kestävä. Se on myös hygieeninen, puhdistettava, kaunis, monikäyttöinen, taipuisa, miellyttävän tuntuinen iholla ja sitä on saatavissa monissa eri väreissä. Paperinarun heikkous on sen huono kosteuden kestäminen. Jos paperinaru joutuu kosketuksiin veden tai muun nesteen kanssa pitkäksi aikaa, imaisee se sen itseensä, jolloin rakenne heikkenee, veltostuu ja muuttuu lopulta täysin käyttökelvottomaksi.

Koska jalometallit edustavat myös ekologisia arvoja ja kestävyyttä, en halua unohtaa niitä opinnäytetyössäni. Tarkoitukseni onkin hyödyntää lopullisissa tuotteissa opiskeluaikani ja työelämässä oppimiani kultasepäalan tekniikoita ja yhdistää valkokultaa paperinaruun.

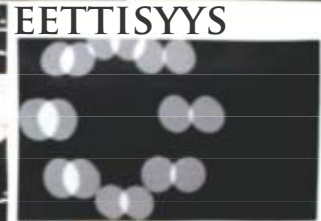

EKOLOGISUUS

ROHKEUS

UUSIUTUMINEN

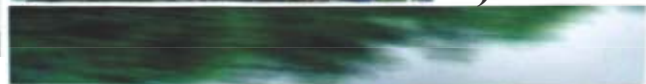

EETTISYYS

ESTEETTISYYS

AJATTOMUUS

3.1 WOODNOTES HYÖDYNTÄÄ SUOMEN METSIÄ

Suomen metsistä 95 % on sertifioituja joko FSC- tai PEFC-järjestelmän¹ mukaisesti eli niitä hoidetaan kansainvälisesti hyväksytyjen standardien mukaan (Ala-Ilomäki 2006, 35). Vain noin 10 000 ha Suomen metsistä on sertifioitu FSCn mukaan, vaikka se on ainut järjestelmä, jonka takana luonnonsuojelujärjestö WWF seisoo (<http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/sertifiointi>). Sertifiointien määrä on joka tapauksessa kansainvälisessä vertailussa todella edistykseellinen, lisäksi entistä parempia standardeja kehitetään jatkuvasti (Ala-Ilomäki 2006, 35). Puolet maailman kaupallisesta puutavarasta käytetään erilaisten paperituotteiden valmistukseen (<http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/paperiteollisuus>). Paperiteollisuuteen liittykin ympäristönäkökulmasta katsottuna paljon kysymyksiä ja ongelmia, kuten luonnon moninaisuuden säilyttäminen ja sitä kautta uhanalaisten kasvi- ja eläinlajien suojeleminen sekä päästöjen määrä. Vaikka paperiteollisuuteen kohdistuu paljon kritiikkiä, voidaan kotimaisen puutavaran käyttämisistä myös puolustaa. Kun raaka-aine saadaan suoraan Suomesta, vältetään pitkiä kuljetusmatkoja maailman äärilaidoilta.

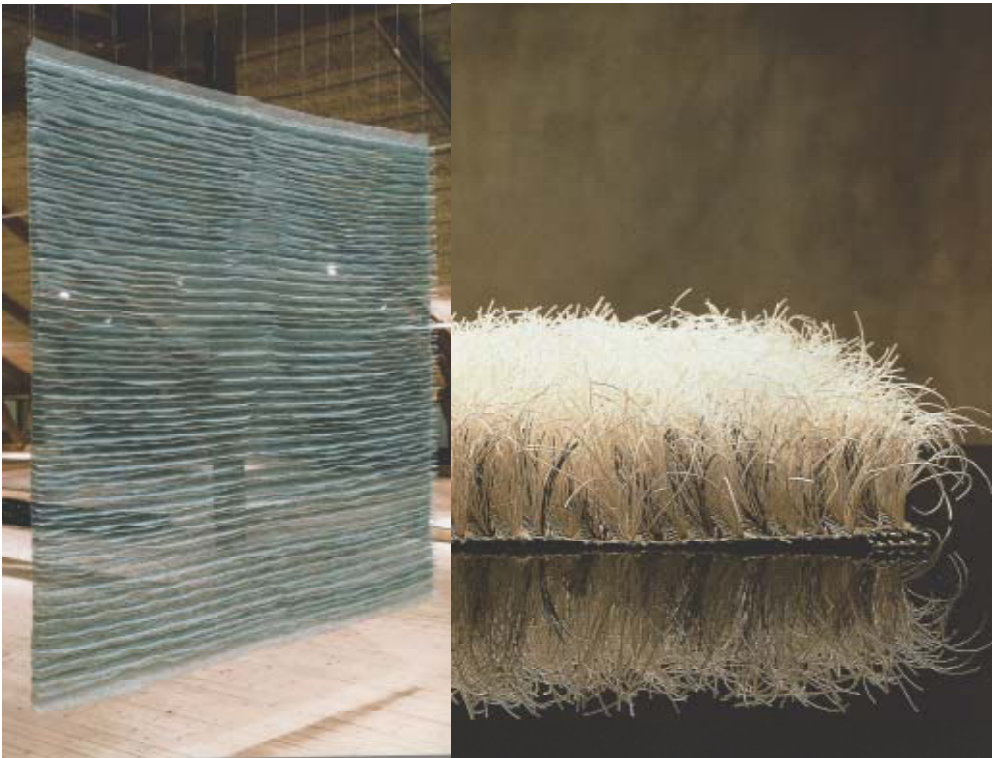
Woodnotes on suomalainen yritys, jonka kaikkien tuotteiden päämateriaali on paperinaru: uusiutuva luonnonmateriaali, joka on peräisin kotimaisista metsistä. Otin yritykseen yhteyttä opinnäytetyöni alkumetreillä, koska halusin tiedustella, olisiko heillä kiinnostusta osallistua prosessiin joko ainoastaan sponsoroidulla tai myös palautetta antamalla. Vastaanotto oli lämmin ja he lupasivat toimia sponsorina ja olivat myös kiinnostuneita näkemään lopulliset tuotteet kevään päätteeksi. Yhteyshenkilöni Tarja Sulola sanoi lähettävänsä minulle pyytämäni määrän paperinarua ja toimittavansa aina tarvittaessa lisää. Kävin myös puhelinkeskustelun yrityksen taiteellisen koordinaattorin Ritva Puotilan kanssa ja hän kertoi lähtökohdistaan omassa suunnittelussaan sekä hiukan yrityksen ideologiasta, joka

on valmistaa kotimaisesta raaka-aineesta, puusta, kestäviä käyttötuotteita. Ritva Puotilan suunnittelusta ja hänen vaiheistaan kerrotaan lisää luvussa 3.3.

Woodnotes ja sen yhteistyöyritykset pyrkivät jatkuvasti tekemään parannuksia tuotannossaan, jotka edistävät Woodnotes:n ekologista kilpailuasemaa. Paperinaruissa käytettävä voimapaperi on kierrätettävää ja biologisesti hajoavaa, se voidaan hävittää myös polttamalla. Samaa voimapaperia käytetään myös elintarvikepakkausten raaka-aineena, joten se on turvallista. Lisäksi paperinarujen valkaisussa ja värjäyksessä vältetään haitallisia kemikaaleja. (<http://www.woodnotes.com/pages/production.html>.)

¹ FSC tulee sanoista Forest Stewardship Council, suomeksi Hyvän metsänhoidon neuvosto. FSC on kansainvälinen voittoa tavoittelematon jäsenjärjestö, jonka tehtävänä on arvioida, onko metsiä hoidettu hyväksytyjen sosiaalisten, ekologisten ja taloudellisten kriteerien mukaan. FSC-sertifiointi perustuu järjestön kymmenen pääperiaatteen ja niihin liittyvien kriteerien toteutumiseen. FSC-merkityt tuotteet eivät ole aiheuttaneet metsien tuhoutumista tai metsäluonnon köyhtymistä. (<http://fsc-finland.org>.) PEFC on yleiseurooppalainen metsien sertifiointijärjestelmä. Sitä on arvioitu muun muassa siksi, etteivät eri maiden vaatimukset ole yhdenmukaisia. Puutteita on havaittu myös julkisessa raportoinnissa ja tiedottamisessa silloin, kun metsänhoidossa on todettu puutteita. (http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/sertifiointi/sertifiointijarjestelmien_eroja.html.)

3.2 JALOMETALLIEN RAAKA-AINETEOLLISUUS HERÄTTÄÄ ISOJA KYSYMYKSIÄ JA SUURIA TUNTEITA

Kullan louhinnassa on paljon epäkohtia ja parannettavaa. Jotta käytettävä kulta olisi mahdollisimman eettistä ja ekologista, olisi tärkeää, että jokainen asiasta huolestunut kul-taseppä tai korumuotoilija esittäisi vetoamuksen puhtaam-pien louhintamenetelmien puolesta, nimittäin koruteolli-suus käyttää 80 prosenttia kaikesta louhitusta kullasta. Vaik-ka kultaa louhitaankin usein sivutuotteena, on laskettu, että yhtä kultakiloa kohden joudutaan louhimaan jopa 15 000 kg muita mineraaleja. Kriittisimmät sanovat, että yhden kultasormuksen aikaan saamiseksi kertyy 20 tonnia jätettä. Kullan louhinnalla on siis vakavia vaikutuksia ympäristöön, sillä muun muassa luontoon päässeet rikkihappo ja syanidi vaarantavat ekosysteemejä. Lisäksi louhintatyöt tuhoavat maiseman. Louhosten työolosuhteetkaan eivät vastaa aina kansainvälisiä työhyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. (http://www.nodirtygold.org/fact_sheet.cfm)

Kaksi yhdysvaltalaisista järjestöä, Oxfam America ja Earth-works, kampanjoivat puhtaamman kullan puolesta 12 kul-taisen säännön avulla. Säännöt toimivat ohjenuorana puh-taammalle ja eettisemmälle louhintatyölle ja niillä tavoitel-laan niin louhintayrityksiä kuin jalometallialan suuria jälleenmyyjiäkin.

Ohessa järjestöjen kultaiset säännöt louhinnan puhdis-tamiseksi vapaasti suomennettuna. Alkuperäiset englan-ninkieliset säännöt kts. liite 1:

Kultaiset Säännöt

- *Ihmisoikeuksien kunnioittaminen kansainvälisiä sopimuksia ja lakeja noudattaen*
- *Paikallisten suostumuksen on perustuttava oikeanlaisen informaation saantiin ja vapaaehtoisuuteen*
- *Turvalliset työolosuhteet on varmistettava*
- *Työntekijöiden oikeuksia on kunnioitettava kansainvälisten sopimusten mukaisesti*
- *Alue ei saa olla militarisoitu eikä siellä saa olla aseellista selkkausta tai sotaa*
- *Louhintaprojektit eivät saa pakottaa yhteisöjä pois omilta mailtaan*
- *Jätevesiä ei saa päästää vesistöön*
- *Louhintatyö ei saa vaarantaa herkkiä ekosysteemejä, eikä uhanalaisia lajeja*
- *Louhintatyöstä ei saa aiheutua jatkuvia rikkihappopäästöjä*
- *Louhintatyön päätyttyä on huolehdittava alueen puhdistamisesta ja sulkemisesta sekä kaikista niihin liittyvistä kustannuksista*
- *Louhintatyön päätyttyä on ilmoitettava projektien ympäristövaikutuksista sekä vaikutuksista yhteisöihin*
- *Alueelle on päästettävä puolueeton tarkastaja*
([http://www.nodirtygold.org/goldenrules.cfm.](http://www.nodirtygold.org/goldenrules.cfm))

Erilaiset järjestöt, kuten luonnonsuojelu- ja ihmisoikeusjärjestöt, suhtautuvat asiaansa fanaattisesti ja monesti heidän kertomuksensa ovat juuri niistä kaikista onnettomimpia ja niillä pyritään vetoamaan tunteisiin tilanteen muuttamiseksi. Parhailtaan elokuvissa pyörivä Blood Diamond kertoo Sierra Leonen länsimaalaisella timanttikaupalla rahoitetusta sisällissodasta. Tämän kaltaiset elokuvat vaikuttavat ensin kuluttajiin ja heidän kauttaan huomattavasti myös korualaan. Tällä hetkellä on kova polemiikki timanttien kiertokulun eettisyydestä ja keskustelu leviää varmasti myös jalometallien louhinnan ongelmiin. Kun kuluttajat ovat valveutuneempia, he osaavat myös vaatia puhtaampia tuotteita.

Opinnäytetyössäni huomioidaan kullan epäekologisuus siten, että käytetään kierrätettyä kultaa. Iso osa kullasta kerätään uudelleen käytettäväksi muun muassa kultasepäntöistä sekä käytöstä poistuneiden tietokoneiden piirilevyistä. Kuluttajilta ostetaan myös romukultaa, joka päättyy puhdistuksen kautta raaka-aineeksi. Suomessa jalometallien kierrätyksestä sekä puhdistuksesta vastaavat muun muassa K.A. Rasmussen Oy sekä Kuusakoski. Perinteisesti jalometallien ekologisuus on ollut juuri materiaalien jatkuva kierrätysmahdollisuus ja uudelleen käyttäminen. Toisin sanoen, mitä tehokkaammin kultaa kierrätetään, sitä pienempiä voidaan siitä aiheutuvien haittojen per lounittu kilogramma ajatella olevan. Tuotteet ovat myös yleensä korjattavissa, joten ne ovat pitkäikäisiä ja sitä kautta ekologisempia.

3.3 PAPERI TAITTUU MONEKSI: MUOTOILUA PAPERISTA

Näin Ritva Puotila listaa ajatuksiaan paperista kirjassa, joka kantaa hänen nimeään:

”Olen viehätynyt paperin arkisesta kauneudesta. Pula-aikana paperinaru korvasi puuttuvia tekstiilikuituja. Oma pyrkimykseni on käyttää paperia sen omilla ehdoilla, ei minkään korvikkeena. Paperilla on ominaisuuksia, jotka poikkeavat täysin muista käyttämistäni kuiduista.

- *On paperin keveys*
- *On paperin kahina*
- *On paperin puhdas ja valkaisuaton luonnon värinen sävy*
- *On myös paperin valkoisuus*
- *Ja on värin hehku paperilla”*
(Svinhufvud, L. 2003, 110.)

Ritva Puotilan viehtymys paperiin juontaa juurensa jo 60-luvulle, jolloin hän yhdisti paperia pöytätekstiileihin. 1970-luvulla Puotila työskenteli Kaukoidässä. Tuolloin hän pohti suomalaisuutta etäisyyden kautta ja havainnoi paikallisten luovaa tekemistä ja tekstiiliosaamista, joka kumpusi omasta maasta; luonnon raaka-aineista, kuten kasvikuuduista. Samalla Ritva Puotila ymmärsi kotimaisten puukuitujen mahdollisuudet. 80-luvun puolivälin jälkeen hän testasi teollisen paperinarun soveltumista sisustustekstiileihin. Vuosien kokeiluiden myötä on syntynyt sarjavalmistettavien paperinarutuotteiden rinnalla myös paljon uniikkeja taidetekstiilejä. Ritva Puotila saa inspiraationsa luonnosta, mutta myös kudontatyötä ja tekniikkakokeiluja seuranneet löydöt ovat vaikuttaneet merkittävästi tuotteiden ulkonäköön. (Svinhufvud, L. 2003, 10–21, 168–171.)

Ohessa valokuvia muutamien korumuotoilijoiden ja -tai teijoiden teoksista. Niissä kaikissa on käytetty paperia tavalla tai toisella.

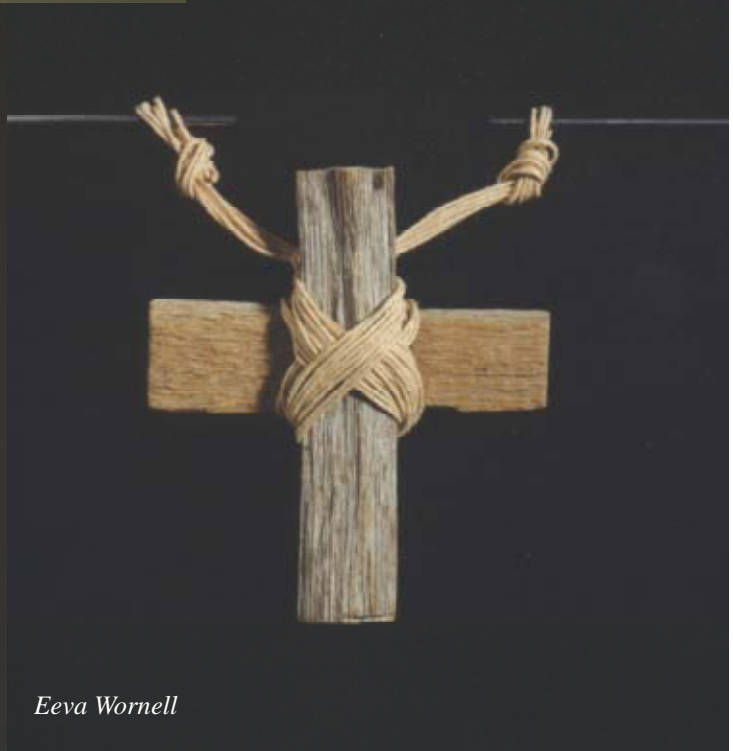
Janna Syvänoja

Minnamari Tammi

Taru Harmaala

Eeva Wornell

3.4 SUURESTA PIENEKSI: ARKKITEHTONISISTA TILOISTA KORUN MUOTOKIELEKSI

Produktini muotoilutehtävänä oli tutkia oman elämäni tiloja, jotka ovat konkreettisia, ihmisen rakentamia tiloja, havainnoiden niissä esiintyviä muotoja ja kaavamaisuutta. Löytöjen pohjalta toteutettiin korumallisto paperinarusta ja valkokullasta. Tiloista antoisimpia mielestäni ovat sellaiset, joista on löydettävissä toistoa ja jatkuvuutta, kuten porraskäytävät. Varsinaista muotokieltä lähdin etsimään tutustumalla erilaisiin ihmisen rakentamiin tiloihin toivoen, että onnistuisin vangitsemaan tilan tunnun ja/tai tunnelman lopullisissa koruissani ja, että niitä kuvaisi osuvasti sana oivallus. Tilan siirtäminen tai rakentaminen koruun tapahtui valittujen materiaalien, paperinarun ja valkokullan, ehdoilla kuitenkin kunnioittaen muotokielen lähtökohdiksi valittuja rakennuksia.

4 TAVOITTEENA UNIIKKI LUKSUSKORUMALLISTO, JOLLA ON ARVOMAAILMA

Luksus ei ole korvaamatonta, eikä välttämätöntäkään, mutta silti luksuksen kulutus on vauhdikkaassa kasvussa. Luksustuotteet ja -palvelut ovat tyypillisesti melko kalliita, joten kaikki eivät voi kuluttaa luksusta. Syitä luksuksen suureen suosioon ovat halu erottautua massasta ja kertoa menestyksestä sekä itsensä hemmottelu. Se voi tuottaa sekä psyykkistä, että fyysistä mielihyvää, kohottaa itsetuntoa, herättää huomiota, tai yksinkertaisesti vain piristää päivää ja siten parantaa elämänlaatua. (Hencke, 2007.)

Luksustuotteet ovat usein harvinaisia tai jopa uniikkeja. Merkittäviä tekijöitä ovat laatu, brändi sekä tuotteen imago. Kun aikaisemmin luksus tarkoitti kalliita autoja, veneitä, koruja ja turkkeja, niin nyt sen katsotaan olevan päivittäistä hemmottelua tuotteiden ja palveluiden kautta, kuten kuppieriikoiskahvia lounastunnilla. Luksuksen käsitys muuttuu ajan kanssa ja tulossa onkin luksus, joka on sekä yksilöllistä, että sisällöllistä. Tulevaisuuden luksuksella on myös aineettomia viestejä, kuten aika, turvallisuudentunne, terveys ja hiljaisuus. (Hencke, 2007.)

Viime vuosien varallisuuden kasvun myötä myös Suomessa ylellisyystuotteiden kysyntä on vilkastunut. Ostovoima ei ole parantunut ainoastaan niin sanotulla eliitillä, vaan myös keskiluokka on vaurastunut. (Arola 2006.) Ihmiset haluavat nauttia elämästään ja olostaan. Elektroniikan nousevat myyntiluvut kertovat siitä, että elämä halutaan höystää mukavuuksilla. Myös kodin sisustuksesta on tullut lähes jokaisen harrastus. Hemmottelukeskuksia ja trendikkäitä kahviloita alkaa olla jokaisessa kadunkulmassa. Tuntuu siltä, että suomalaiset alkavat omaksua keskieurooppalaisen tavan panostaa elämänlaatuun ja elinympäristön kohentamiseen. Näiden havaintojen pohjalta minäkin haluan tarjota opinnäytetyöni produktin myötä jotakin ekstraa tällaisille nautiskelijoilta, kuitenkin pyrkien pitämään kiinni eettisistä ja ekologisista arvoista. Toisin sanoen haluan luoda luksustuotteita, joihin liittyy arvomaailma.

Olen muotoillut paperikoruja aikaisemmin ja testannut samalla niiden kysyntää ja kaupallisuutta. Tekemisen myötä olen oppinut, ettei korun ikuisuus aina ole välttämättömyys asiakkaan näkökulmasta. Kun korumateriaali on herkkä esimerkiksi kosteudelle, paineelle ja kosmetiikalle ovat kuluttajat automaattisesti varovaisempia korua käyttäessään. Tosin yksi opinnäytetyöni muotoilutehtävän tärkeimpiä tavoitteita on pyrkiä etsimään sellaisia sovelluksia paperinurulle, jotka kestävät aikaa ja käyttöä. En kuitenkaan lupaa, että tuotteet olisivat ikuista. Valmistuksessa pyrin välttämään ylimääräisten kemikaalien käyttöä, kuten syanidin ja suoja-aineiden, ja valitsemaan aineita, jotka ovat mahdollisimman haitattomia niin käyttäjälle kuin luonnollekin. Esimerkiksi metallin pintaan hehkutuksessa syntyneen oksidikerroksen poistamiseen käytän rikkihapon sijaan sitruunahappoa.

Opinnäytetyöni luksuskorumalliston hinnoittelu on haastavaa, sillä haluan, että hinta pitää sisällään ensisijaisesti muotoilutyön, valmistustavan ja -ajan, sekä tuotteen sisällön. Pidän työni arvokkaimpana asiana juuri muotoilua ja tämä näkyy myös hinnoissa. Kello- ja jalometallialan vähittäismyymälät myyvät koruja polkuhinnoin. Hinnoittelu vääristää kuluttajien käsityksiä jalometallikorujen hinnoista, koska usein teollisesti valmistettujen korujen hinta perustuu korumateriaalien arvoon ja tehokkaaseen tuotantoon. Kuluttajat eivät aina tiedä, eivätkä ymmärrä teollisesti valmistetun korun ja muotoiluprosessin myötä syntyneen yksilöllisen korun eroa ja saattavat olla ymmällään designkorujen hinnoista. Todellisuudessa hinnat eivät ole vertauskelpoisia.

Merkittävää opinnäytetyöni korumallistossa on myös sen luomiseen käytetty aika, sillä nopean tempon maailmassa ihmisiltä puuttuu aikaa vain olla. Käsityönä valmistettaviin tuotteisiin sidotaan aikaa tekemisen kautta. Juuri korujen valmistukseen käytetty aika, valkokultaosien käyttö sekä muotoilutyö antavat korumallistolle ylellisyyden tunnun. Ne tekevät koruista luksustuotteita.

KIERRÄTYSTÄ

AJATTOMUUTTA

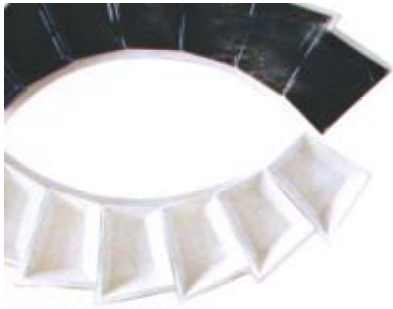

Möbel

LUOMU TYYLITAJUA

muoto

OIVALLUKSIA

LUOMUA

UUTTA JA VANHAA

TUULIVOIMAA

4.1 KORUMALLISTON KOHDERYHMÄ

Luottokorttiyhtiö American Express teetti tutkimuksen, joka käsitteli ylellisyysilmiötä länsimaissa sekä valtioissa, joissa talous on kovassa nousussa, vaikka taantumastakin on olemassa omat pelkonsa. Tutkimuksessa luksuksen kuluttaminen jaettiin viiteen vaiheeseen. Mielenkiintoisimpia olivat neljäs ja viides vaihe, joissa materiaalisen ylellisyyden hankkiminen ei enää ole itseisarvo, vaan elämän ylellisyyksiksi koetaan ennemminkin tunnetilat, kokemukset ja elämykset, toisin sanoen henkisyys tuottaa jotakin, mitä materia ei voi ihmiselle antaa. Viimeisessä eli viidennessä vaiheessa olevat kuluttajat ovat valveutuneita; heille tuhlaamista tärkeämpää on varojen vaaliminen. Heille todellista luksusta ovat luomuruoka, hybridi-autot ja ekotuotteet. (Lindegren 2006, 103–105.)

Kauppalehden julkaisemassa *Presso*-lehdessä kirjoitettiin helmikuun lopulla tuoreesta Made in Manhattan -ilmiöstä. New York cityn ytimessä ollaan varmoja, että muotibisneksen tuotannon siirtäminen Aasiasta takaisin kotimaahan on kannattava siirto. Kiina-ilmiölle on syntymässä vastailmiö. Varakkaat yhdysvaltalaiset kuluttajat haluavat ostaa aidosti yhdysvaltalaisia tuotteita. Siirrosta kertyy myös säästöjä, sillä näin vältetään kalliit rahdit, sekä hankalat tullit. (Herrala 2007, b1-b5.) Kotimaan vaateteollisuus ei kuitenkaan usko, että käänteisestä Kiina-ilmiöstä voidaan Suomessa vielä puhua. Mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Suhosten siskosten luotsaama Ivana Helsinki on ainakin voittanut suomalaisten sydämet puolelleen, sillä jokainen brändin tuote valmistetaan alusta loppuun Suomessa. (Bhose 2007, b4.) Voisiko ilmiössä piillä kotimaisten muotoilijoiden tulevaisuuden leipä?

Opinnäytetyöni produktin kohderyhmään kuuluvat sellaiset kokeilunhaluiset ja kulturellit henkilöt, jotka arvostavat tuotteen oivalluksia, näppäryyttä, ekologisuutta sekä eettisyyttä ja pitävät hyvin suunnitelluista, ajattomista esineistä. Henkilön ominaisuuksiin kuuluvat muun muassa rohkeus, omaperäisyys ja halu ilmentää persoonallisuuttaan sekä arvostuksiaan vaatteilla ja asusteilla. Hän syö mielellään luomuruokaa ja pyrkii ostamaan tuotteita, jotka valmistetaan mahdollisimman lähellä. Vaikka luksuskorumallistotani tulee hinnakas, toivoisi sen puhuttelevan monenlaisia ihmisiä, sillä kalliimpi tarkoittaa myös laadukkaampaa ja kestävämpää.

4.2 PAPERINARUKORUN MARKKINOINNIN HAASTEET

Ei ole ollenkaan itsestään selvää, että hyvin suunnitellut ja laadukkaat tuotteet myyvät. Kilpailevia tuotteita on markkinoilla pilvin pimein ja yksittäiset tuotteet hukkuvat tarjontaan, ellei niitä saada nostettua jalustalle huomiota herättämään. Opinnäytetyöni korumalliston markkinointi on haasteellista, sillä jo materiaalivalinta eli paperinaru, vaikkakin yhdistettynä valkokultaan, saa osan potentiaalisista ostajista epäröimään. SWOT-analyysin avulla voin pohtia, mitä ovat tuotteitteni vahvuudet ja mitä puolestaan heikkoudet. Listaan myös malliston mahdollisuuksia ja uhkia verrattuna kilpaileviin tuotteisiin ja kuluttajien odotuksiin.

Paperinarulle ja valkokullalle muotoillun tilaa käsittelevän korumalliston vahvuuksiin kuuluvat arvottoman ja arvokkaan materiaalin yllättävä yhdistelmä. Toki paperinarun arkuus kosteudelle ja lialle saattaa monesta olla heikkous, sillä paperinarun puhdistusmahdollisuudet ovat rajalliset. Kun koruista huolehtii asiaankuuluvalla tavalla, ne ovat todella kestäviä.

Malliston syntytarina on vahvuus. Se on omiaan myymään tuotetta, sillä ihmiset pitävät tarinoista, koska ne antavat syvyyttä ja lisää ulottuvuuksia tuotteisiin. Tarinaan liittyvä vahvuus on myös se, että paperinarukorun ostanut ihminen voi mennä sen kanssa niihin rakennuksiin, joista korun muotokieli on lähtöisin.

Korumalliston osat ovat uniikkia designia, sillä käsityönä tehdyt korut ovat yksilöllisiä. Myös malliston arvomaailma puhuttelee tietynlaisia ihmisiä. Tuotteisiin sidotut arvot voivat myös toisaalta ärsyttää ja ne saatetaan kokea tekopyhyydeksi. Yhtä lailla korujen korkea hinta toisaalta houkuttelee, toisaalta karkottaa. Hinnan on tarkoitus viestiä erityisyydestä ja ainutlaatuisuudesta. Kun hinta asetetaan korkealla, ei tarvitse asettaa suuria volyymitavoitteita, vaan tuottoa tulee jo muutamasta myydystä kappaleesta. Mitä korkeampi hinta, sitä vähemmän kappalemääräisesti tarvitsee myydä kustannuksien kattamiseksi.

Koska valmistan malliston tuotteet itse, pystyn nopeasti reagoimaan kotimaan kysyntään ja muutostarpeisiin koruissa. Pysin palvelemaan jokaisen asiakkaan huolellisesti alusta loppuun ja ottamaan erityistoiveet huomioon. Hintavaa tuotetta ostettaessa on palvelun oltava niin hyvää, että asiakas palaa mielellään samaan paikkaan uudestaan.

Korun keveys, tuntu iholla sekä muotomaailma ovat vahvuuksia. Mustan rosoisen paperinarun ja kiiltävien valkokultaosien välille syntyvä kontrasti on herkullinen. Kontrasti kertoo eleganttisuudesta ja värimaailma huokuu klassista ja ajatonta tyyliä. Tosin monet vierastavat värittömyyttä ja mustavalkoisuus saattaa olla heidän mielestään tylsää.

Korumalliston mahdollisuudet ovat paljon kiinni siitä, tavoitetaanko oikeanlaiset ihmiset ja kuinka hyvin tuote onnistutaan markkinoimaan. On tärkeää pyrkiä erottumaan kilpailevista korumuotoilijoista, mutta vielä tärkeämpää on selkeyttää kuluttajille, kuinka merkittävästi korumuotoilutuotteet eroavat valtakunnallisten vähittäisliikkeiden, kuten Timanttiset ja Kultajousi, tarjonnasta. Pelkkä materiaalin erikoisuus ei riitä välttämättä houkuttelemaan ostajia, vaan tuotteen sisältö sekä sen muotokieli on nostettava suurimmiksi myyntiargumenteiksi. Suurin uhka on juuri se, ettei potentiaalisia asiakkaita onnistuta tavoittamaan. Uhkana on pidettävä myös markkinoiden suurta tarjontaa.

Paperinarukorumalliston mahdollisuudet voivat olla ulkomailla paremmat kuin kotimaassa. Suomalaiset ovat vielä verrattain arkoja korunkäyttäjiä suhteessa moniin muihin kulttuureihin, mutta muutosta on ilmassa ja malliston kotimaisuus on varmasti merkittävä tekijä ostopäätöstä tehtäessä.

Korujen myyntipaikkojen, sekä kaiken oheismateriaalin, kuten pakkausten ja tuoteselosteen, tulee ilmentää samaa henkeä kuin korut itse. Uniikeille tuotteille sopivia myyntikanavia voisivat olla galleriat sekä designmyymälät.

5 MUOTOILUPROSESSIN KULKU

Valittujen tilojen ja tunnelmien valokuvaus – muotojen, kaavamaisuuden ja toiston tutkiminen – piirtäminen ja hahmottelu – toimivien muotojen yksinkertaistaminen ja muokkaaminen – soveltaminen pieneen kokoon ja paperinarutekniikoihin - muotojen etsiminen kokeiluiden avulla – löydettyjen muotojen käyttäminen korumalliston tuotteissa

5.1 IHASTUTTAVAN TILAN OLEMUS JA MUOTO

Ilmastomme vuoksi elämme suurimman osan ajastamme sisätiloissa, yksi tilan tehtävistä onkin antaa suoja. Ei siis ole ollenkaan yhden tekevää, minkälaisia nämä tilat ovat. Useimmiten sisätilat alkavat jostakin ja päättyvät johonkin; niillä on reunat, jotka määrittelevät tilan koon. Kuitenkin samankokoiset tilat voivat tuntua erikokoisilta riippuen rakennuksessa käytetyistä materiaaleista, ikkunoiden ja ovien koosta, pintojen väreistä ja niin edelleen. Tilan tuntu johtuu toisin sanoen monista eri tekijöistä. Eri ihmiset voivat kokea saman tilan täysin vastakkaisilla tavoilla. Karismaattinen ihminen ottaa tilan kuin tilan haltuunsa huolimatta tilan koosta ja näöstä, kun taas ujo, epävarma ihminen saattaa tuntea olonsa turvallisemmaksi rauhallisissa tiloissa, jossa hän ei koe itseään uhatuksi. Lapsen näkökulmasta monet tilat ovat suurempia kuin aikuisten. Isokokoinen ihminen kokee taas pienen tilan ahtaaksi. Tuntemuksiin vaikuttavat voimakkaasti myös tilan äänet ja äänet tilassa sekä tilan ikä, muoto, funktio ja arkkitehtuuri. Valojen ja varjojenkin merkitys on suuri. Samoilla asioilla on vaikutusta tilan tunnelmaan.

Sisätiloissa on olennaista myös kuinka tilasta toiseen siirytään. Mahdollisuuksia on lukuisia, kuten portaat, hissi, käytävä, ovi, ramppi, silta, pyöröovi, porrastasanne, ikkuna, oviaukko ja tunneli. Nämä seikat vaikuttavat voimakkaasti tilan muotoon.

Tilat, jotka hätkähdyttävät minua saavat minut tuntemaan itseni pieneksi, ei turvattomaksi, vaan hullaannuttavalla tavalla pieneksi. Tilan ei tarvitse olla kookas, vaan hätkähdyksen tai hämmästyneen huokauksen voi saada aikaan yhtä hyvin myös onnistunut valaistus tai rakenteelliset oivallukset ja muodot.

Oman elämäni tilat ovat niitä tiloja, joissa vietän suhteellisen ison osan ajastani. Niihin lukeutuvat oman kodin lisäksi opiskelupaikkani eli Hankenin ja Lahden muotoilu-

instituutin rakennukset, työpaikkani Galleria Koru ja Alogena sekä vapaa-aikaan liittyvät rakennukset, kuten perheen kesäasunto sekä Helsingin yliopiston Porthania, jossa käyn harrastamassa liikuntaa. Lähes päivittäinen reittini kulkee Helsingin rautatieaseman kautta, joten luen myös aseman yhdeksi oman elämäni tiloista.

Haluan välttää liiallista henkilökohtaisuutta suunnittelutyössäni ja valitsin korumallistoni muotomaailman lähtökohdaksi listaamistani tiloista sellaiset, joista monilla suomalaisilla on omakohtaisia kokemuksia. Näin omat, yksityiset kokemukseni nousevat yleiselle, yhteiselle tasolle. Valitsemani rakennukset ovat Helsingin rautatieasema sekä Porthania. Molemmissa on mielenkiintoisia arkkitehtonisia ratkaisuja, joihin silmä tarttuu. Lisäksi ne ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennuksia, sillä toinen on lähettänyt ihmisiä matkaan ja ottanut heitä vastaan, toisessa on moni suomalainen saanut yliopistotasaisen koulutuksensa.

Mietittäväksi jää kuinka rakennusten arkkitehtonisia tiloja hyödynnetään lopullisissa koruissa. Kun kyseessä on kokonainen korumallisto, on mahdollisuuksia useita. Jokaiselle korulle voisi nimetä oman tilansa, josta muoto kumpuaa. Lopullisissa tuotteissa voisi olla myös viitteitä useammasta kuin yhdestä tilasta tai sitten korujen muotokieli voisi olla saanut inspiraationsa tiloista, jolloin alkuperäiset tilat eivät olisi enää korussa tunnistettavissa. Ajatuksena on kuitenkin kertoa käyttäjälle muotokielen alkuperät, jotta hän voisi mennä korunsa kanssa niihin tiloihin, joista koru on saanut alkunsa.

5.1.1 HELSINGIN RAUTATIESASEMA

Rautatieaseman suuret tilat, joiden katot kaartuvat kuin taivas, avarana ja jylhänä, kertovat kuinka merkittävästä asiasta, kuin rautatie, oli kyse 1900-luvun alussa, jolloin Helsingin kaupungin uuden asemarakennuksen hanke pantiin käyntiin. Arkkitehti Eliel Saarisen suunnittelema asema vihittiin käyttöön vuonna 1919. Rautatieasemalla on nykyäänkin suuri symbolinen arvo, sillä kymmenet tuhannet ihmiset kulkevat päivittäin sen kautta, minä mukaan lukien. Miltei 90 vuotta palvellut rakennus on edelleen omiaan sille aikanaan annettussa tehtävässä. (Högström, H. 2004. 6-7.)

Rautatieaseman lipunmyyntisalin perältä suuren hallin läpi aina ravintolan perälle asti katsottaessa huomaa, että Eliel Saarinen on suunnitellut todella näyttävän kokonaisuuden kaarevia, pehmeitä muotoja ja kulmikkaita, rytmikkäitä muotoja. Ratapihan moderni katos taas on piristävä lisä historian havinaa huokuvalla ympäristöllä. Juuri nämä vastakkaisuudet puhuttelivat minua, kun valitsin Helsingin rautatieaseman yhdeksi korumuotoiluprosessini lähtökohdista. Rakennuksessa on kerroksellisuutta, sillä tilasta toiseen on näköyhteys ikkunoiden ja oviaukkojen läpi.

Ottamissani valokuvissa on kuvia rautatieaseman suuresta, voimakkaasti perspektiivisestä sisään tulohallista ja siellä olevista yksityiskohdista. Kulmikkaat ja kaarevat viivat vuorottelevat ja pinta etenee toisaalla portaittain, toisaalla jyrkästi kaartuen. Muutamassa kuvassa tutkin ratapihan katoksen rytmiä ja palkkien muodostamia tiloja. Näiden havaintojen pohjalta lähdin tekemään ensimmäisiä luonnoksia.

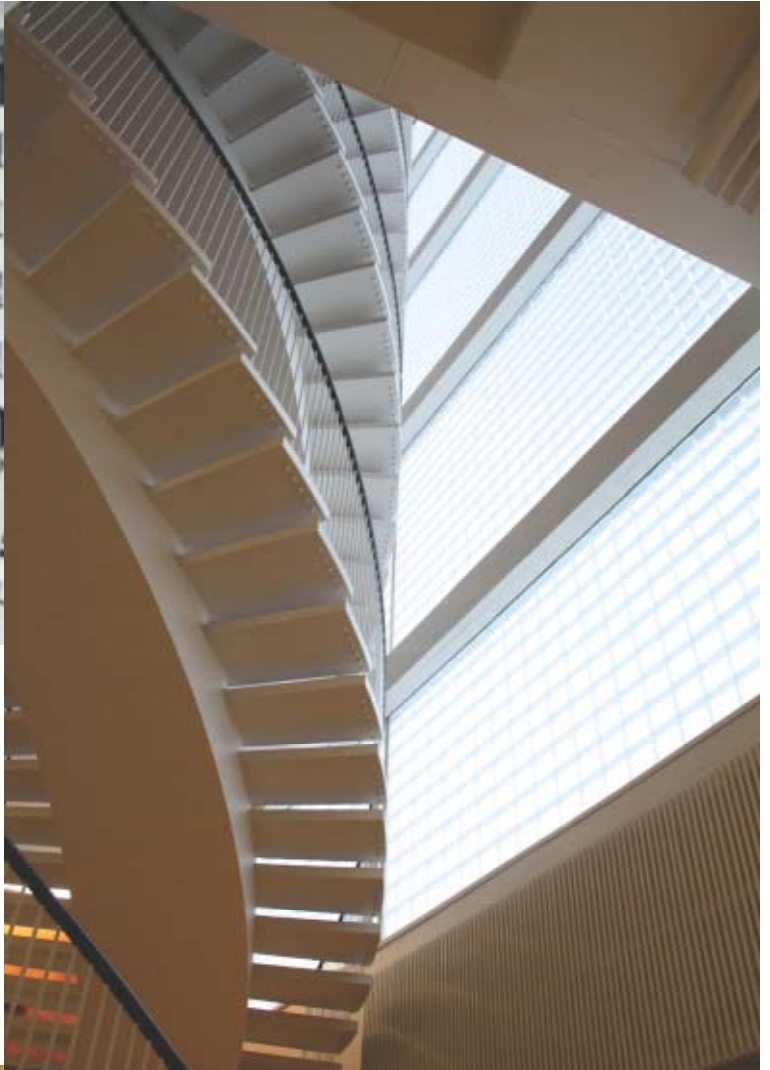
5.1.2 PORTHANIA

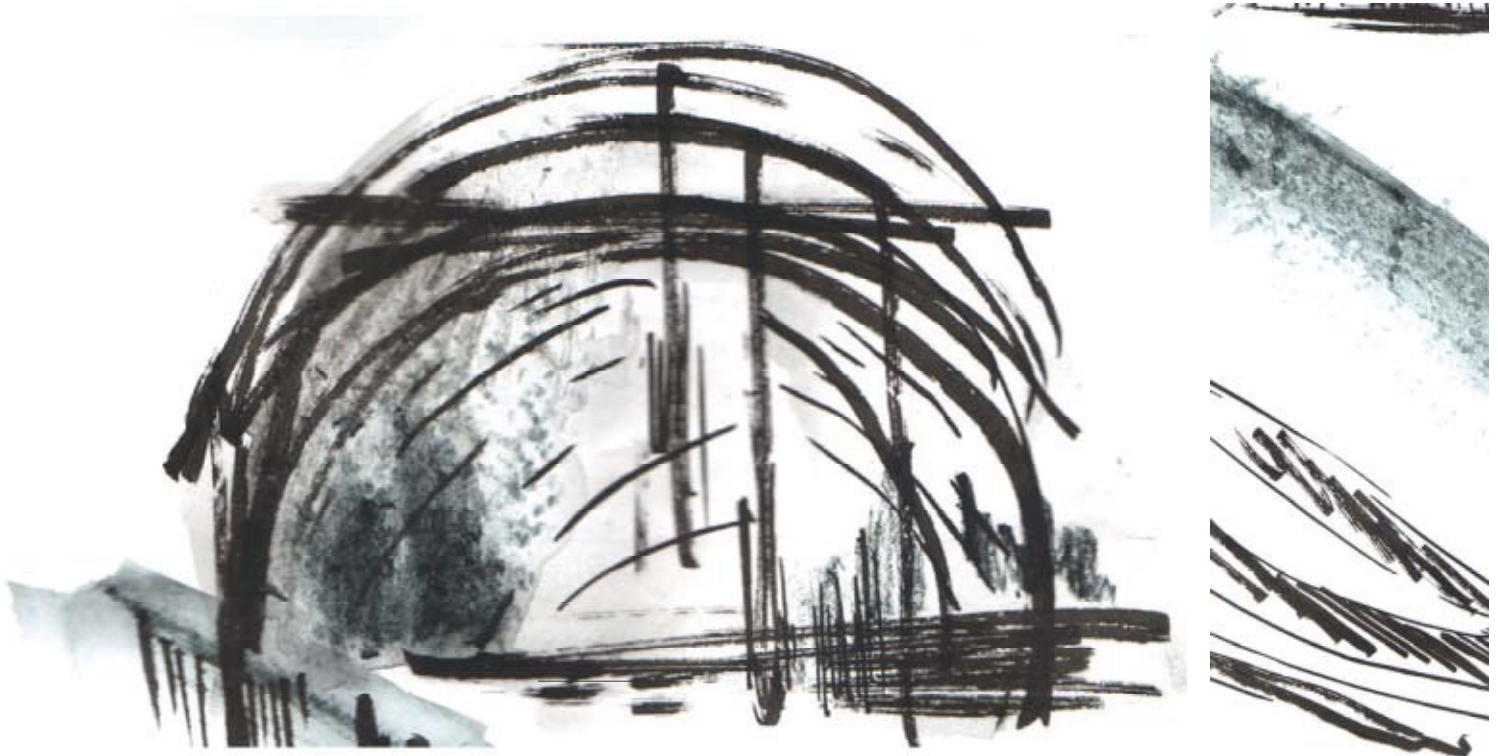
Porthania on nimetty kansallisen historiatieteen uranuurtajan Henrik Gabriel Porthanin mukaan. Helsingin yliopistolle kuuluva rakennus valmistui vuonna 1957 pääasiassa humanistisen tiedekunnan tarpeisiin. Porthanian arkkitehti Aarne Ervi kirjoittaa teoksessa Porthania 1957 arkkitehtuuriin ja tilaratkaisuihin vaikuttaneista seikoista.

Yliopistossa opiskelu on useimmille ylioppilaille ajan oloon varsin voimillekäypää. Vaatimukset kasvavat tieteiden kehittymisen ja kilpailun mukana, ja monelle saattaa opintojen päätökseen vieminen tuottaa suuria ponnistuksia. Rakennuksen arkkitehtuuri on osittain tästäkin syystä pyritty saamaan kevytvaikutteiseksi. Niinpä ilmapuuden ja valoisuuden aikaansaamiseksi on käytetty melkoisia jännevälejä. Esijännitteisiä korkealuokkaisia teräsbetonirakenteita käyttämällä on voitu suoriutua siroin, totuttuja pienimmin ainein. (Koistinen & Kääriäinen, 1957, 16.)

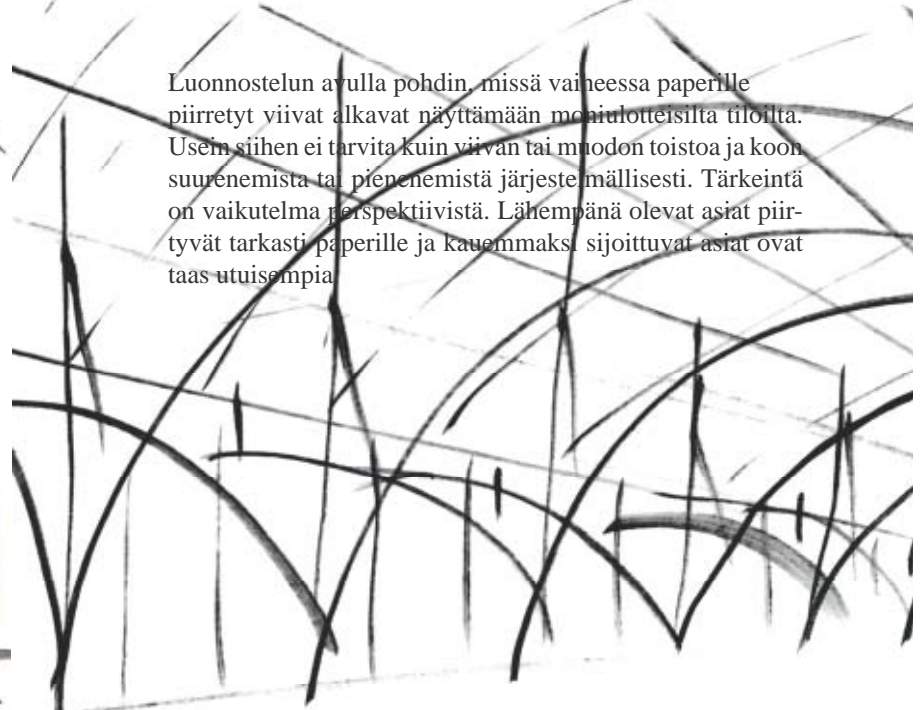
Porthanian korkea sisääntuloaula, portaikot sekä suuret ikkunat ovat mielestäni vaikuttavia. Juuri tilan ilmapuus ja sisään tulviva valo saavat aikaan avaran tunnelman. Porthaniassa valokuvasin sellaisia kohtia, joissa muodostuu mielenkiintoisia tilan muotoja. Sisääntulon ovirivistö on oivallinen, siinä ulkoa tullessa tavallisia vetämällä avattavia lasiovia seuraa ryhmä ahtaita kuparikelkkaisista pyöröovia. Sisällä avautuu tila, jossa vuorottelevat valkoiset portaikot ja kattorakenteet sekä lämpimällä puulla päällystetyt seinäpinnat. Sisään tulvii luonnon valo korkeasta lasitiilisestä ikkunasta.

Porthania ei ole ulkoa katsottuna erityisen kaunis rakennus, mutta se on uskollinen 50-lukulaiselle pelkistetylle muotokielelle. Sisätiloissa on seesteisen selkeitä linjoja, jotka inspiroivat minua. Erityisen innostavaksi koin löytämäni vanhan valokuvan, jossa taivasta kohti kohoava spiraalimainen portaikko on kuvattu sammakkoperspektiivistä. Siinä korostuu upeasti muotojen toistuminen ja moniulotteisuus.

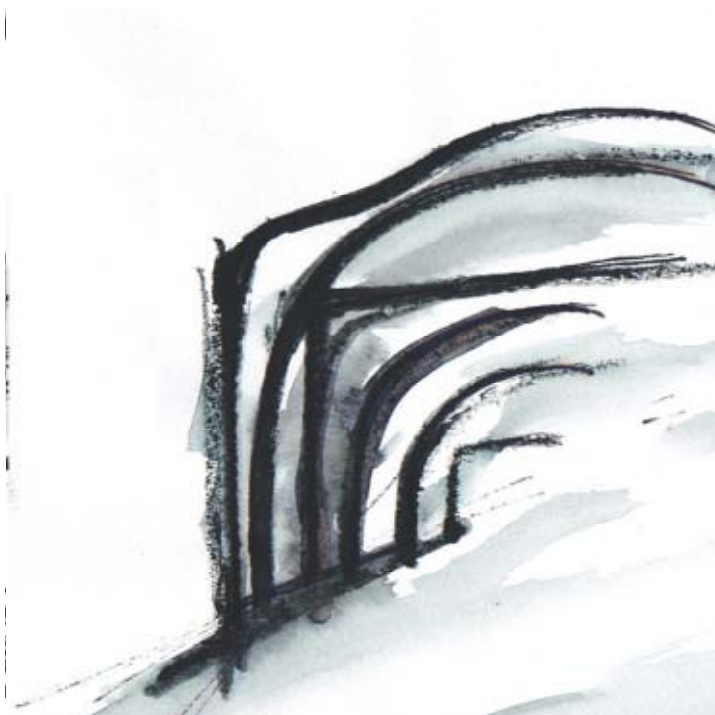

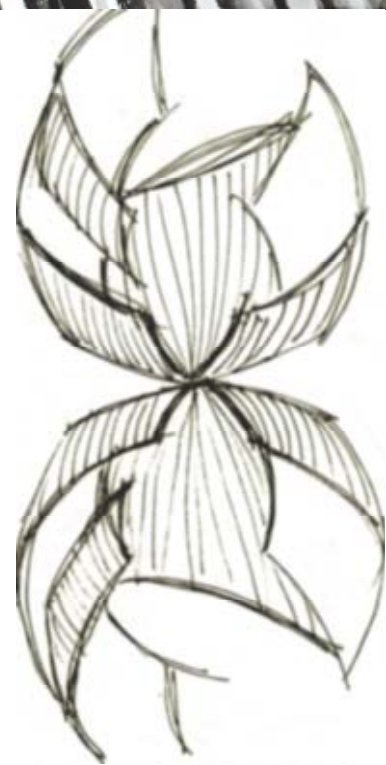
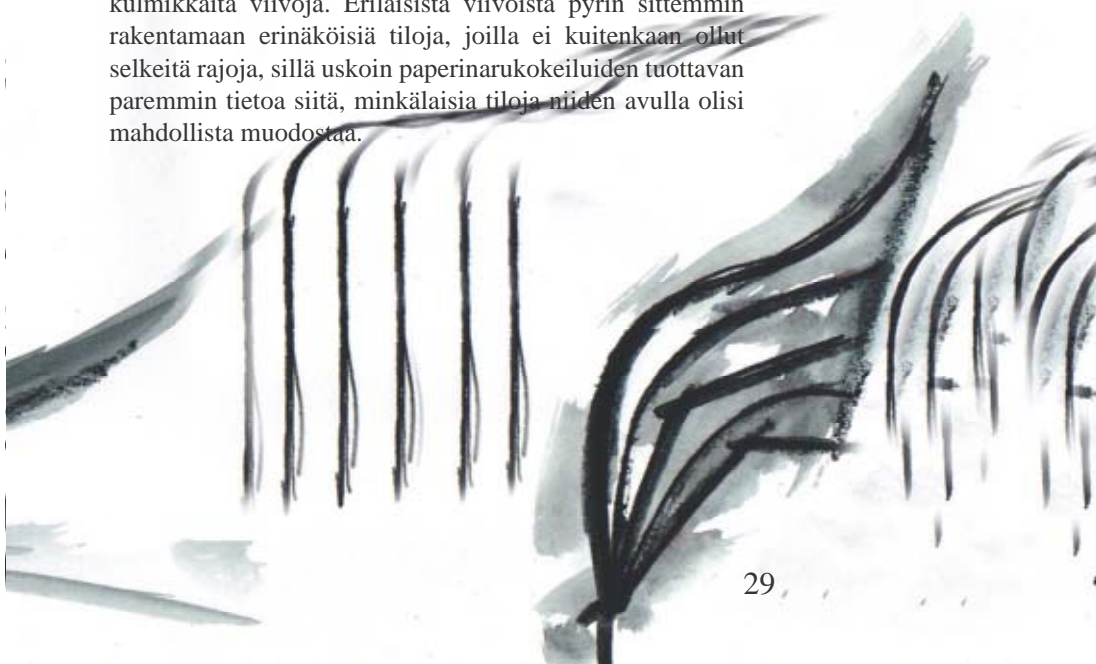
5.2 TILAN MUODOISTA KAAVAKSI JA KORUN MUODOKSI: LUONNOSTELUA

Luonnostelun avulla pohdin, missä vaiheessa paperille piirretyt viivat alkavat näyttämään moniulotteisilta tiloilta. Usein siihen ei tarvita kuin viivan tai muodon toistoa ja koon suurenemista tai pienenemistä järjestelmällisesti. Tärkeintä on vaikutelma perspektiivistä. Lähempänä olevat asiat piirtyvät tarkasti paperille ja kauemmaksi sijoittuvat asiat ovat taas utuisempia.

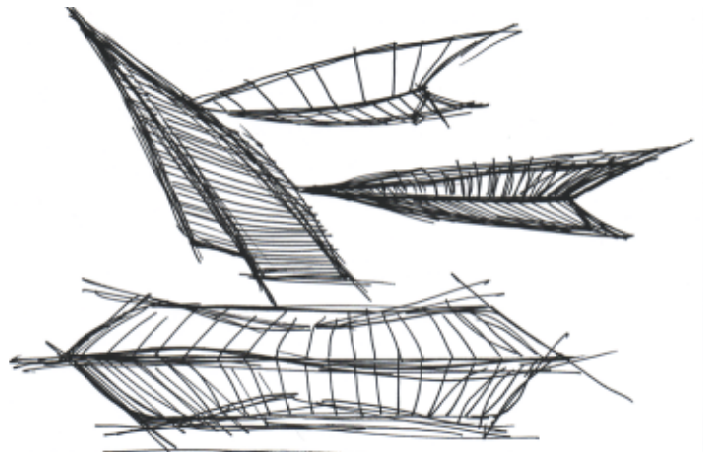
Poimin ottamistani valokuvista kiinnostavia muotoja, viivoja ja yksityiskohtia, joita työstin eteenpäin ensin toistamalla ja myöhemmin varioimalla niitä. Helsingin rautatieasema inspiroi kuljettamaan luonnoksissa rinnakkain kaarevia ja kulmikkaita viivoja. Erilaisista viivoista pyrin sittemmin rakentamaan erinäköisiä tiloja, joilla ei kuitenkaan ollut selkeitä rajoja, sillä uskoin paperinarukokeiluiden tuottavan paremmin tietoa siitä, minkälaisia tiloja niiden avulla olisi mahdollista muodostaa.

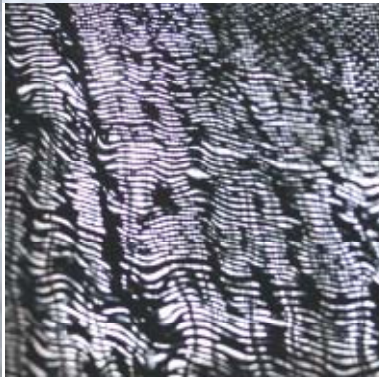
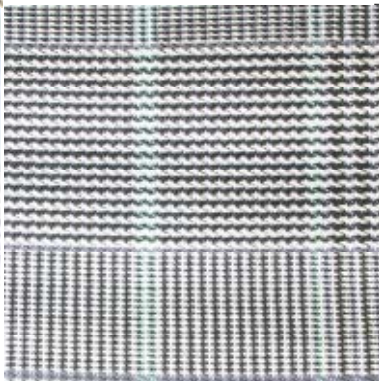
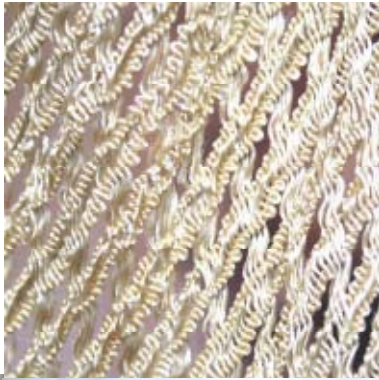

Porthanian tilojen muotoja lähestyin luonnoksissani hiukan toisella tavalla. Poimin yksittäisiä muotoja esimerkiksi portaikoista, joita toistamalla, kääntelemällä ja kokoa muuttamalla loin kokonaisuuksia, joissa juuri toiston kautta hahmottui kolmiulotteisia tiloja. Niiden työstämistä jatkoin paperinarun kanssa. Paperinarukokeilut taas ruokkivat paperille tehtäviä luonnoksia, joten päädyin vuorottelemaan kahden eri luonnostelutavan välillä.

5.3 TEKSTIILITEKNIKKAKOKEILUITA PAPERINARULLA: TILA KORUSSA

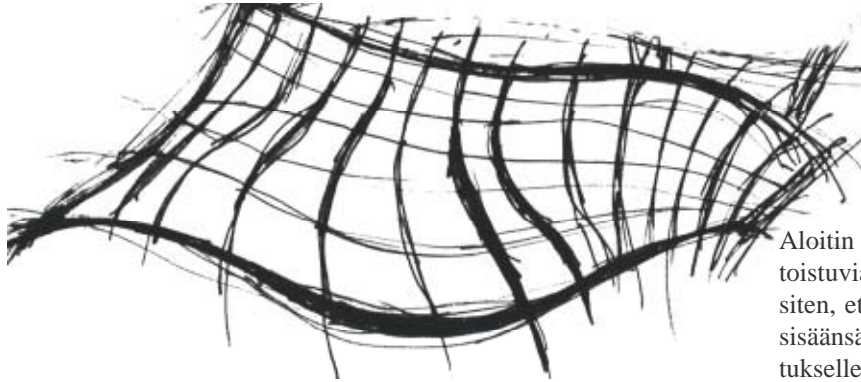
Paperinarun ominaisuudet korukäytössä saattavat vaikeuttaa korujen kaupallistamista, kun otetaan huomioon materiaalin heikkoudet. Mielestäni kuitenkin paperinarun hyvät ominaisuudet peittoavat huonot ominaisuudet mennessä. Lähtiessäni miettimään paperinarusta tehtäviä rakenteita ja kudoksia, asetin tavoitteekseni löytää sellaisen tavan käyttää paperinarua, joka tukisi sen kestävyyttä ja pitkäikäisyyttä. Lisäksi sen tulisi kestää tarkastelua myös hyvin lyhyeltä katseluetäisyydeltä. Taustalla vaikutti luonnollisesti tieto siitä, että monissa Woodnotesin valmistamissa käyttöesineissä on päädytty tiiviiseen kudottuun pintaan. Vapaat paperilangat ovat haavoittuvaisempia kuin tiukka rakenne, mutta en silti halunnut missään tapauksessa sulkea pois vapaiden lankojen käyttämistä heti alkuvaiheessa. Halusin itse testata ja päätellä kokeiluiden myötä, mitkä olisivat parhaat ratkaisut korukäytössä.

Tutustuin kirjallisuuteen, jossa käsiteltiin erilaisia tekstiilikudoksia sekä korien punontaa ja muita mahdollisesti sovellettavissa olevia tekniikoita. Tutkin myös vastaan tulleiden esineiden, kuten võiden, korien, kankaiden, neuleiden ja ryijyjen kudoksia, joista on muutamia esimerkkejä verkkosivulla. Lopulta päätin syventyä vain muutama tekniikkaan, kudontaan ja makrameen eli solmintaan, sillä moneen tekniikkaan tutustuminen kunnolla vaatisi vuosikausien työn. Valinnat olivat intuitiivisia ja perustuivat mielikuvaan siitä, kuinka monipuolisia kyseiset tekniikat olisivat ja toisaalta, kuinka nopeasti uskoin itse omaksuvani kyseiset tekniikat.

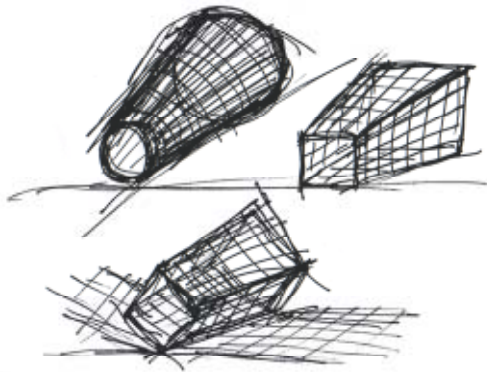
Tekstiilitekniikoita testatessani mietin, olisiko järkevää pinnottaa paperinaru jollakin suoja-aineella. Kaikki kemialliset aineet eivät tulleet kysymykseen ekologisuuden teeman vuoksi, mutta on olemassa myös luonnon omia suoja-aineita, kuten mehiläisvaha. Periaatteessa vierastin ajatusta suoja-aineen käyttämisestä, koska se saattaisi peittää alleen

paperin tunning, jolloin koko materiaalivalinta olisi perusteton. Kokeilin kuitenkin mehiläisvaha siten, että kastelin yksittäisiä lankoja sulaan mehiläisvahaan. Vaha muodosti pintaan tahmean ja sumean kerroksen, joten paperin tuntu ja jopa väri heikkenivät merkittävästi. Lopputulos oli epäsiisti ja kokkareinen. Sitä paitsi vahakerroksesta tai muustakaan suoja-aineesta tuskin olisi merkittävää hyötyä. Kuten aikaisemmin on jo todettu, paperinaru heikkenee, jos se joutuu kosteisiin olosuhteisiin. Näin ollen korun kanssa tulisi välttää voimakasta hikoilua sekä kosketusta kosmetiikan kanssa. Likaantuneita kohtia voi harjata kevyesti esimerkiksi pehmeällä ja kuivalla luonnonharjalla.

Kudonta- ja makramekokeiluiden avulla tutkin tekniikoiden soveltuvuutta tilojen aikaansaamiseksi. Toiveena oli pystyä luomaan tiloja, jotka huokuisivat muotomaailmaani ja joita voisi käyttää lopullisessa korumallistossa.

5.3.1 KUDONTAKOKEILUT

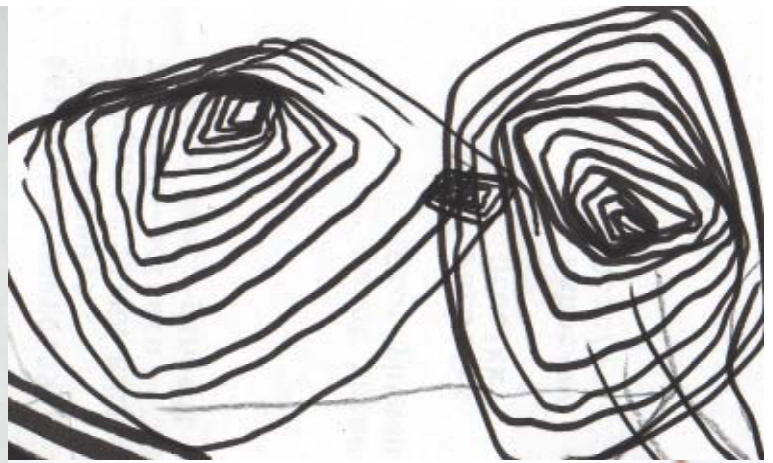
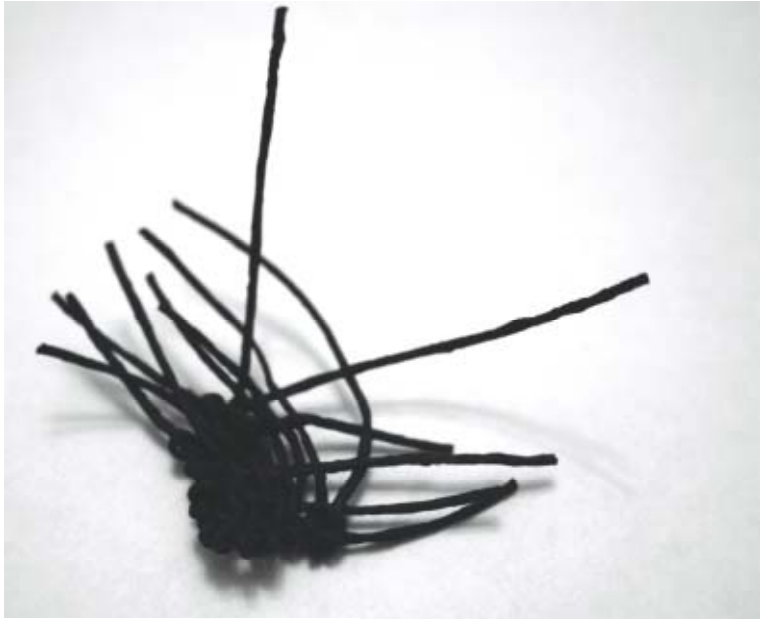
Aloitin kokeilut taivuttelemalla kuparilangasta muutamia toistuvia muotoja. Lankojen lomitse pujotin paperinarua siten, että muodoille alkoi rakentua pintoja, jotka rajasivat sisään näennäisiä tiloja. Kudos perustui siis samalle ajatukselle kuin kangaspuillakin kudottaessa, erona tässä oli se, että syntyi kolmiulotteisia kappaleita, joissa metalli antaa kappaleelle muodon, paperinarukudos seinät. Korussa ajatusta voisi soveltaa esimerkiksi siten, että yhtenäisessä, pitkässä linjassa metallirungon muoto vaihtelisi kaarevista muodoista kulmikkaisiin. Näin kudottuun pintaan saataisiin vaihtelua. Tässä vaiheessa minua jäi kuitenkin vaivaamaan se, että metallilanka määräsi muodon, eikä paperinarukudos. Ratkaisu oli mielestäni liian käytetty ja tavanomainen, koska on paljon esimerkiksi huonekaluja, joissa tukevan kehikon, oli se sitten puuta, metallia tai muovia, varaan on pujoteltu kangasta, nahkaa tai bambua tai muuta vastaavaa.

Vastaava ongelma oli niin sanotussa God's eye –kokeilussa; se oli yksinkertaisesti liian helppo ratkaisu. Siinä ristiin asetettujen kuparilankojen ympärille on pyöritetty paperinarua. Rakenteen avulla olisi ollut vaivatonta tehdä kuppimaisia ja avautuvia tiloja. Siinä olisi voinut myös hyödyntää tiheän ja väljän kudoksen vaihtelua ja sitä kautta saada aikaiseksi eloisia muutoksia pinnassa.

Lisäksi tein muutaman kudontakokeilun käyttämällä ainoastaan paperinarua. Osan avulla sain luotua tiloja, toisissa kokeiluissa yritin toiston kautta saada aikaiseksi vaikutelman syvyydestä ja kerroksellisuudesta. Koin kuitenkin, että on liian yksioikoinen tie ottaa tekniikka annettuna, sillä Woodnotesin tuotteetkin on valmistettu kutomalla. Halusin ottaa askeleen eteenpäin ja sysätä muutamat kudontakokeiluni syrjään ja keskittyä makrametekniikkaan.

5.3.2 MAKRAME- ELI SOLMINTATEKNIKKAKOKEILUT

Jo ensimmäisistä makramekokeiluista lähtien koin tekniikan omakseni. Poimin kirjallisuudesta vain perussolmut ja loput halusin oivaltaa itse tekemisen kautta. Kokeilut tuottivatkin jatkuvasti löytöjä, joita toistamalla ja varioimalla pääsin näppärästi etenemään kokeilusta seuraavaan. Paperinaru- luonnosten myötä syntyi jatkuvasti myös tekniikan mahdollisuuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten:

- Käytänkö yhtä vai useampaa paperinarua solminnassa, vai annanko tukevan ja ohuen rakenteen vuorotella?
- Voiko makramekudos jakautua?
- Kuinka jakautuneet kudokset eroavat toisistaan? Pituudella? Tekstuurilla? Leveydellä?
- Miten onnistuisi makramekudoksen ja vapaiden paperinarujen vuorottelu?
- Saako makramella tehtyä kulmikkaita muotoja, vaikka rakenne luonnostaan taipuu pehmeisiin, kierteisiin muotoihin?

Paperinarua solmimalla saa todella kestävästä oloista kudosta, joka on elastinen. Tällöin paperinaru menettää osittain paperille ominaisen tunnun; rakennetta käsiteltäessä se vaikuttaa pikemminkin keinokuituiselta materiaalilta, jopa hiukan muoviselta. Ilmiö on yllättävän hauska, koska se tekee materiaalista uskottavamman korukäytössä, sillä se ei vaikuta huokoisen herkältä. Lisäksi näin syntyvää, tukevaa rakennetta voi hyödyntää lähes rajattomasti. Toinen makrametekniikan mainioita etuja oli se, että solmittu kudos sai muodon pinnan elämään. Pinnan rakeisuus ja epätasaisuus oli samankaltaista kuin rautatieaseman rapattujen seinien pinta. Tämä vahvisti alun perin intuitiivisesti tehtyä päätöstä käyttää makramea.

Paperinarun puukuidut saavat aikaan sen, että siitä valmistetut rakenteet pyrkivät kiertymään spiraalille. Toisin sanoen makramekudos alkaa jo itsestään rakentaa tiloja, mikä

oli hillitöntä, sillä löytö tuotti loogisen yhteyden muotoilun lähtökohtien ja materiaalivalinnan välille. Tässä kohtaa ymmärsin, etten tule tarvitsemaan valkokultaa tilojen rakentamista varten, vaan tuomaan ulottuvuutta korumallistoon. On loogisempaa antaa tilojen perustua päämateriaalin ominaisuuksiin, kuin vastustaa sitä pakottamalla paperinarukudos metallin määräämään muotoon. Valkokullan rooliksi jäi ennen kaikkea kontrastin luominen suhteessa rosoisen karuun paperinarukudokseen ja vahvistamaan korujen luksuksen tuntua. Lisäksi tarvittavat mekanismit tulisivat olemaan valkokullasta tehtyjä. Yhdessä vaiheessa mielessäni kävi kiehtova ajatus sellaisista koruista, jotka jäisivät elämään valkokultakoruna, mikäli paperinaru vahingoittuisi pahasti. Ajatus riiteli kuitenkin niin huomattavasti alkuperäisten ideoiden kanssa, etten työstänyt sitä eteenpäin.

Useampia päällekkäisiä paperinaruja käytettäessä rakenne on massiivisudessaan jopa maskuliininen.

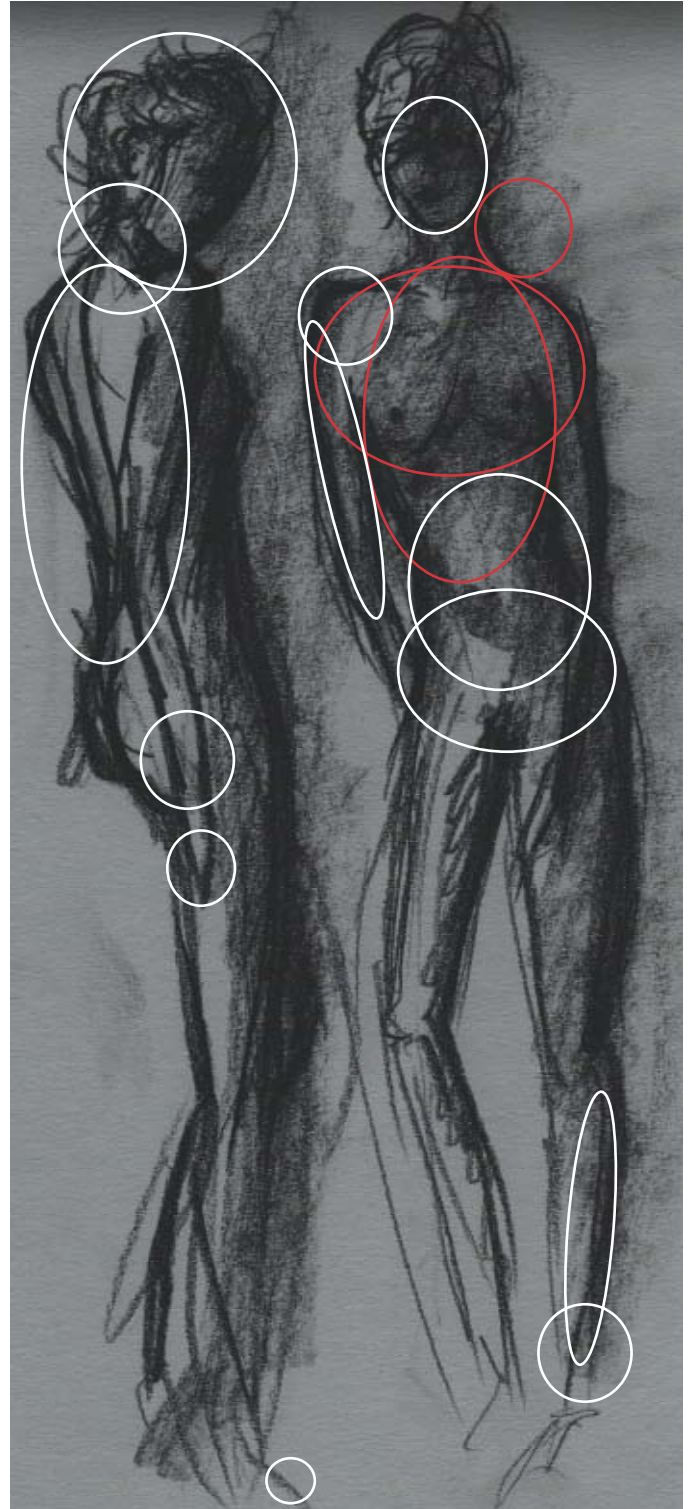

5.4 SOVELTAMALLA LOPULLISIA TUOTTEITA: KORU IHMISEN TILASSA

Ihmisen keho on korun ympäristö. Ihminen on aina koristanut kehoaan, joskin korujen määrä, materiaalit, koko ja värit vaihtelevat melkoisesti eri kulttuureissa. Kehossa on tiloja, joihin korut asettautuvat, Suomessa käytetyimpiä ovat kaulan alue, korvanlehdet, sormet sekä ranteet. Kun pohdiskelin vartalossa olevia tiloja, listasin edellisten lisäksi seuraavat alueet: hiukset, pää, niska, selkä, rinta, vatsa, napa, lantio, hartiat, olkapäät, käsivarret, kämmenet, sääret, nilkat ja varpaat. Käytännössä siis koko kehon tilat voidaan luovuttaa korun estradiksi. Ulkoisten käytettävissä olevien vartalon tilojen lisäksi henkilön persoonallisuus, jota tässä voitaisiin kutsua sopivasti henkilön sisäiseksi tilaksi, vaikuttaa voimakkaasti siihen, minkä muotoisia, kokoisia ja värisiä koruja hän haluaa omalle keholleen pukea. Myös käsitys omasta kehosta merkitsee huomattavasti. Toiset haluavat korostaa koruilla tiettyä vartalon kohtaa, toiset puolestaan haluavat, että huomio kiinnittyisi koruun, ei vartaloon. Heitin itselleni kehon tilojen ja korun suhteeseen liittyviä kysymyksiä. Niihin jokainen vastatkoon itse.

- Voiko koru ottaa samalla tavalla sille määrätyn tilan haltuun kuin karismaattinen ihminen tullessaan johonkin tilaan?
- Kuinka monen kehon tilan läpi yksi koru voi kulkea?
- Kuinka suuri tai pieni voi yksi koru olla suhteessa ihmisen kokoon? Miten persoonallisuus vaikuttaa tähän?
- Mikä tekee korusta huomiota herättävän siten, että se herättää keskustelua itsestään ja mahdollisesta sanomastaan?

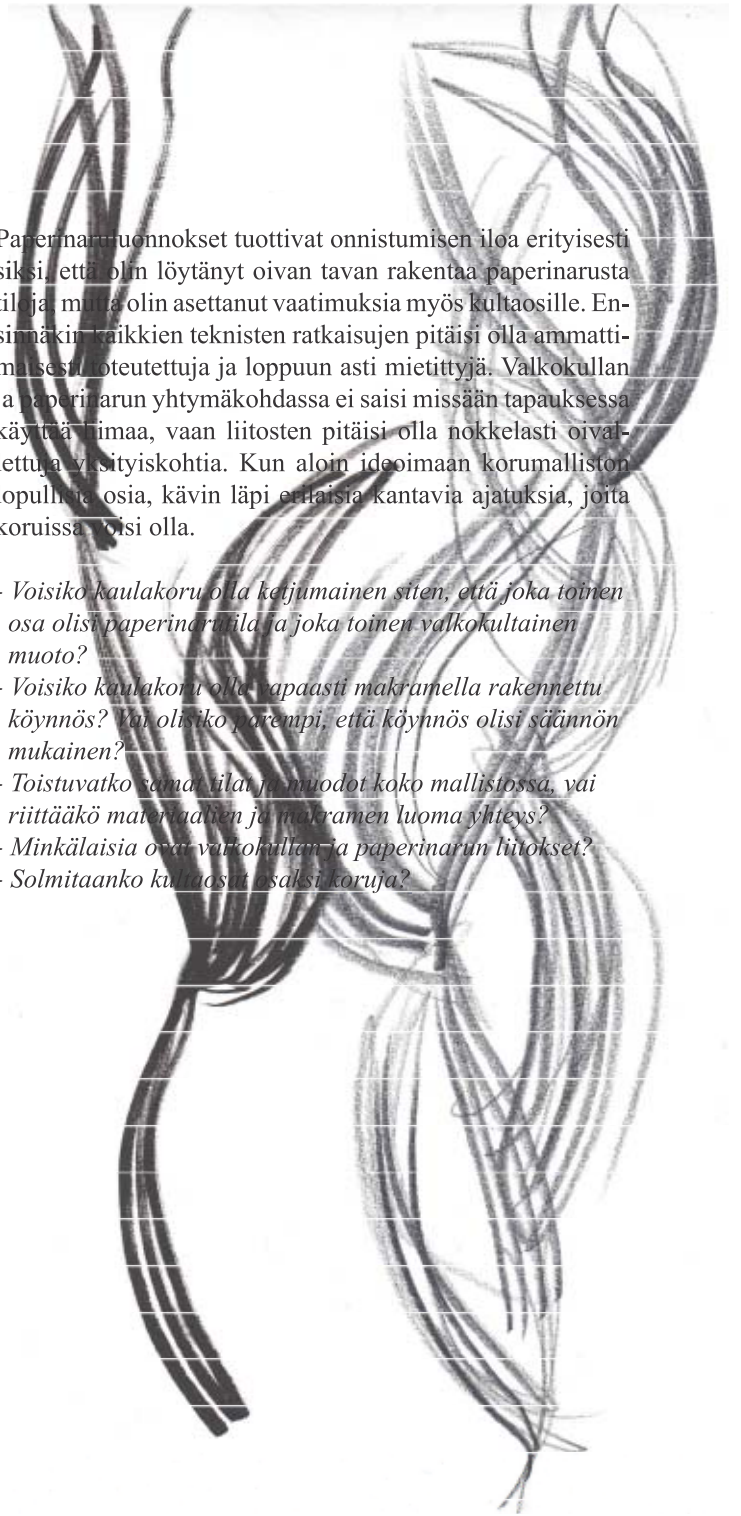
Korumallistoni korujen kokoon vaikuttaa ensisijaisesti paperinarun keveys, joka sallii isojen kappaleiden käytön. Rajasin kehon tiloista pois sellaiset tilat, jotka koin ongelmalliseksi käytettävyyden kannalta. Ensimmäisenä hylkäsin kädet ja sormet, missä paperinaru altistuisi rasitukselle ja mahdollisesti vedelle, kosmetiikalla, ruoalle ja niin edelleen. Toisena jätin pois koko alavartalon tilat rehellisesti siksi, etten uskonut paperinarusta valmistetuille alavartalon koruille löytyvän riittävästi kysyntää. Tila, jota ehdottomasti halusin käyttää, on korvanlehden ja hartian väliin jäävä tila. Isoja korvakoruja on saatavilla, mutta harvemmin niissä on mietitty juuri tämän väli-tilan vangitsemista korun käyttöön. Toinen houkutteleva tila oli rinnan alue. Rintakorut ovat usein pieniä suhteessa käytettävänä olevaan tilaan. Rintakorulle asettamani tavoite olikin, että se nousisi reilusti kehosta, eikä pyytelisi anteeksi. Viimeisenä päädyin kaulakoruun, jonka toivoin vaeltavan vartalolla käyttäen viettelevästi sille annettua tilaa. Valitut alueet on ympyröity kuvassa punaisella.

Paperinarutekstiilien ja -teosten yksi yleisimpiä piirteitä on, että ne toimivat yhdessä tasossa, lukuun ottamatta vapailla paperinaruilla aikaan saatuja herkullisia peltomaisia pintoja. Tätä vastoin korumuotoilussa on tavallista pyrkiä moniulotteisiin muotoihin. Itselleni moniulotteisuudesta on muodostunut yksi työskentelyni suurimmista tavoitteista ja pidin tärkeänä, että myös opinnäytetyöni korumallisto olisi uskollinen sille ajatukselle.

Koska paperinaru rakentaa erilaisissa kudoksissa luonnostaan tiloja, päätin hyödyntää olemassa olevaa ominaisuutta. Kokeiluita tehdessä onnistuin tekemään myös sellaisia muotoja, jotka olivat samalla ominaisia materiaalille, mutta myös samankaltaisia kuin valokuvaamani tilat. Tilojen samankaltaisuus ei ollut kuitenkaan vaatimuksena lopullisille koruille. Päätettäväksi jäi, olisiko koruissa yksi vai useampi erilainen tila ja varioisinko tilan kokoa tai muotoa.

Paperinaruluonnokset tuottivat onnistumisen iloa erityisesti siksi, että olin löytänyt oivan tavan rakentaa paperinarusta tiloja, mihin olin asettanut vaatimuksia myös kultaosille. Ensimmäkin raikkien teknisten ratkaisujen pitäisi olla ammattimaisesti toteutettuja ja loppuun asti mietittyjä. Valkokullan ja paperinarun yhtymäkohdassa ei saisi missään tapauksessa käyttää väriä, vaan liitosten pitäisi olla nokkelasti oivallettuja yksityiskohtia. Kun aloin ideoimaan korumalliston lopullisia osia, kävin läpi erilaisia kantavia ajatuksia, joita koruissa olisi oltava.

- *Voisiko kaulakoru olla ketjumainen siten, että joka toinen osa olisi paperinaru-tila ja joka toinen valkokultainen muoto?*
- *Voisiko kaulakoru olla vapaasti makramella rakennettu köynnös? Vai olisiko parempi, että köynnös olisi säännön mukainen?*
- *Toistuvatko samat tilat ja muodot koko mallistossa, vai riittääkö materiaalien ja makramen luoma yhteys?*
- *Minkälaisia ovat valkokullan ja paperinarun liitokset?*
- *Solmitaanko kultaosittain solmit koruja?*

Kiiltävän metallin ja rosoisen paperinarukudoksen välinen kontrasti on voimakas ja siksi tavoiteltava myös lopullisessa korumallistossa.

6 KORUMALLISTON ESITTELY

Opinnäytetyön korumallisto on modernia, rohkeaa ja muotoiluprosessin merkitystä korostavaa korumuotoilua. Siinä rinnastetaan arvoton ja arvokas materiaali, jotka elävät koruissa vahvasti symbioosissa. Toinen tarvitsee toista ollakseen jotain muuta kuin olisi ilman toista.

Korumalliston koruista korvakoru ja kaulakoru ovat samankaltaisimmat. Kun molemmat ovat puettuina päälle, jatkuu yhtenäinen linja vasemmasta korvasta alas hartian kautta aina oikeaan rintaan asti. Rintakoru huokuu samaa muotokieltä, mutta elää omaa elämäänsä nousemalla reilusti kehosta ulospäin. Rintakorun paperinaruelementin koko on suurempi ja onkaloiempi kuin kooltaan vaihtelevat, mutta keskenään samanmuotoiset korva- ja kaulakorun elementit. Kullekin korulle erikseen asettamani tavoitteet näkyvät mielestäni lopullisissa tuotteissa.

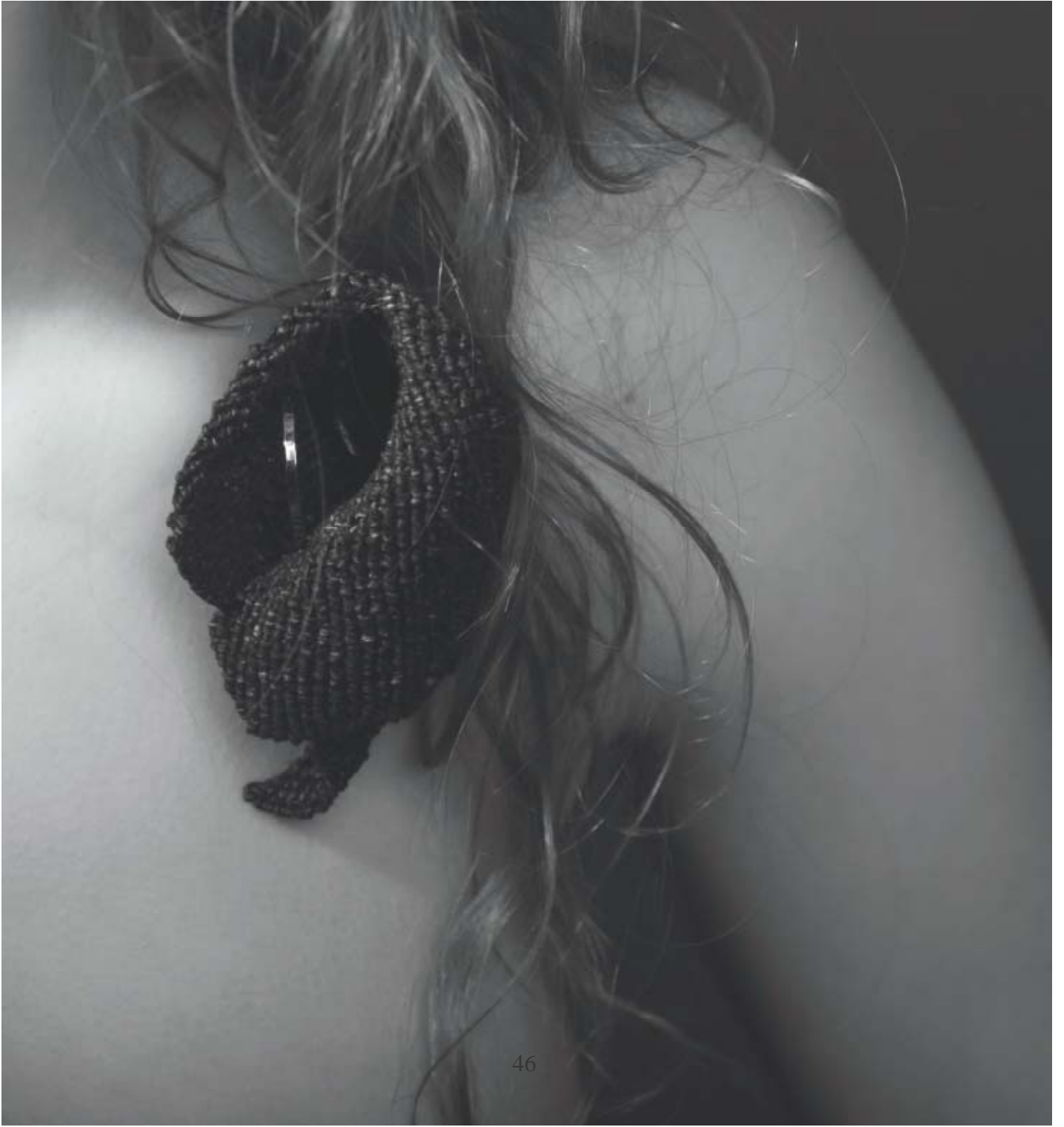
Tyytyväisyyteni arvioinnissa ratkaisevaa on lopullisten tuotteiden uskottavuus arvomaailmansa edustajana ja se, kuinka onnistuneesti pystyin vastaamaan muihin asettamiini tavoitteisiin.

Valkokulta on arvokasta, korumuotoilu on yllälistä, mutta aika on todellista luksusta. Olen solminut elämästäni hetkiä korumalliston koruihin. Yhden solmun kohdalla juna pysähtyi Tikkurilassa ja 6-vuotiaat, puheliaat kaksostytöt jäivät

isänsä kanssa pois. Toisen solmun kohdalla posti tipahti luukusta ja koira alkoi haukkua kolahdukselle. Kolmannen solmun kohdalla soi radiosta Korpi Ensemblen A Moment of Love. Tekemisen kautta olen painanut mieleeni niin monia hetkiä, jotka muuten olisivat jääneet unohduksiin.

Korumalliston syntyprosessi on antanut minulle paljon. Mallisto ei ehkä ole kaikkien mittapuiden mukaan optimaalinen tuotesarja kertomaan sisältämistään arvoista, mutta keskustelua ja kritiikkiä se on herättänyt jo syntyvaiheessaan. Juuri keskustelu luo kehitykselle puitteet.

7 ONKO KORUMALLISTON EKOLOGINEN?

Palaan nyt alussa esittämäni kaavioon (kts. s.7), jonka avulla tarkastelen kriittisesti korumallistoni ympäristöystävällisyyttä.

Ekologian kannalta hyvin onnistunut konseptisuunnittelu (Concept Design) pitää jo sisällään ajatuksen niistä kaikista ympäristöllisistä linjanvedoista, joita sidotaan tuotteeseen sen kehityksen aikana. Korumallistoni osalta tämä voisi parhaimmillaan tarkoittaa pyrkimystä vaikuttaa energian käytön kokonaistehokkuuteen koko tuotteen elinkaaren pituiselta ajalta. Myös kasvihuonekaasupäästöjen minimoiminen nousisi merkittäväksi tekijäksi.

Kun mennään aina korumallistoni materiaalien raaka-aineiden, kulta ja puu, hankinnan alkulähteille, kohdataan heti ongelmia, jotka sovit ekologisuutta vastaan. Jalometallien raaka-aineteollisuutta ja kotimaista puuteollisuutta käsiteltiin tarkemmin kappaleissa 3.1 ja 3.2, joissa selvisi muun muassa, miksi voi olla tietyissä tapauksissa ekologisestikin perusteltua käyttää esimerkiksi kultaa.

Yksityiskohtaisessa suunnittelussa (Detailed Design) keskitytään nimensä mukaisesti yksityiskohtiin. Tässä vaiheessa tuotekehityksen kiertokulun jokainen vaihe sekä vaiheisiin liittyvät ympäristölliset päätökset määritellään asianmukaisesti. Yksityiskohtainen suunnittelu antaa selkeät ohjeet esimerkiksi siitä, miten jätteet hävitetään, kuinka energia hyödynnetään tehokkaasti, miten tuotteita huolletaan, kuinka pakkausten ekologisuus on huomioitu ja niin edelleen. Oman tuotekehitysprosessini tässä vaiheessa pohdin juuri edellä mainittuja asioita. Valitusprosessin aikana pyrin kulluttamaan mahdollisimman vähän energiaa ja huolehtimaan jätteiden oikeanlaisesta hävittämisestä. Ylijääneet, riittävän pitkät paperinarut säästin ja käytän tulevissa projekteissa. Lyhyemmät narut laitoin paperinkeräykseen, jotta niiden

kuituja voidaan hyödyntää toisaalla. Luonnollisesti keräsin myös valkokultakrepsit talteen, ne toimitetaan puhdistettavaksi myöhempää käyttöä varten.

Koska koruissa käyttämäni paperinaru tulee valmiina tuotteena Woodnotesilta, on paperinarun tuotantoon liittyvä ympäristövastuu heillä. Yritys käyttää raaka-aineenaan kotimaista uusiutuvaa luonnonmateriaalia, puuta, jolloin esimerkiksi kuljetusmatkat ovat pienet suhteessa maailman toiselta laidalta tuotavaan puutavaraan. Pienet kuljetusmatkat tarkoittavat suhteellisesti pienempiä päästöjä. Kuitenkin Woodnotesin ekologista kilpailukykyä voitaisiin entisestään parantaa siirtymällä käyttämään tuotannossa energiaa, joka on peräisin uusiutuvista energianlähteistä. Lisäksi paperinarun raaka-aine voisi koostua osittain jo kierrätetyistä puukuiduista. Uutta puuraaka-ainetta käytettäessä olisi puolestaan varmistettava, että puu on peräisin FCS-luokitelluista kotimaisista metsistä. Tosin näinkin isojen muutosten tuomat kustannuslisät voivat olla niin radikaaleja, ettei tuotanto olisi enää taloudellisesti kannattavaa. Jos haluaisin itse astua askeleen vielä ekologisempaan suuntaan, valmistaisin koruissa käyttämäni paperinarun itse kierrätyspaperista. Itse valmistettu paperinaru tuskin kuitenkaan olisi yhtä laadukasta ja kestävää kuin teollisesti valmistettu paperinaru, jolloin mahdollisesti saavutettu ekologinen etu jäisi kovin pieneksi. Nyt korujen paperinuosien ekologisuus perustuu siihen, että ne valmistetaan sataprosenttisesti käsityönä. (Manufacture)

Korujen kultaosien ekologisuus tukeutuu vahvasti siihen, että käytetty valkokulta on kierrätettyä. Korumallistoni valkokultaiset osat on valmistettu käyttämättä haitallisia kemikaaleja, kuten rikkihappoa ja syanidia. Valkokultaosien valmistukseen tarvitaan jonkin verran sähköä, mutta energiantuottajilta voi ostaa niin sanottua vihreää sähköä, joka

sekään ei aina niin yksiselitteisesti ole ekologisin vaihtoehto. Kullan raaka-aineteollisuuden ekologisuuteen ja eettisyyteen voi taas yrittää vaikuttaa tukemalla sellaisia järjestöjä, jotka toimivat näiden arvojen saavuttamiseksi. Korujen myynnistä kertyneestä voitosta voisi esimerkiksi lahjoittaa 5–10 % ympäristöjärjestöjen toimintaan.

Al Gore on puhututtanut viime vuosina viljelemänsä termin, hiilineutraalisuus, vuoksi. Hiilineutraalisuuteen sitoutunut tasapainottaa aiheuttamiaan päästöjä esimerkiksi vastavuoroisesti istuttamalla puita tai ostamalla ekologisia tuotteita. Konseptin ajatus perustuu siihen, että ei tuoteta enempää hiilidioksidia kuin kulutetaan. (Paalosalu, 2006, 46–47.) Leikkittelen nyt ajatuksella, että voisin soveltaa ideaa oman korumallistoni kohdalla; niitä tuotteen elinkaaren kohtia, joissa ekologisuus on puutteellista, voidaan kompensoida toisaalla, vaikkapa juuri ympäristöjärjestöjä tukemalla.

Lisää perspektiiviä korumallistoni ekologisuuteen saadaan, kun mietitään, miten vastaavia tuotteita valmistettaisiin täysin vastuuttomasti. Tuolloin mahdollisimman edullinen paperinaru tilattaisiin ulkomailta, todennäköisesti Aasiasta asti. Silloin olisi täysi mahdollisuus selvittää puuraaka-aineen alkuperää, saati kuinka kyseisistä metsistä on huolehdittu. Tuskin olisi myöskään saatavilla tietoa työolosuhteista, joissa paperinaru on valmistettu. Kuljetuksistakin aiheutuisi merkittäviä päästöjä. Kärkeviä lauseita, mutta monien markkinoilla olevien tuotteiden kohdalla ne ovat valitettavan totta.

Lopullista käyttäjää varten tulen liittämään tuotepakkauksen tuoteselosteen, jossa kerrotaan, kuinka korusta pääsee nauttimaan mahdollisimman pitkään (Use). Selosteessa käydään läpi huolto-ohjeet ja mainitaan, minkälaisia olosuhteita tulee korun kanssa välttää. Korut ovat tiettyyn pisteeseen asti korjattavia, mutta kuten sanottu, ne eivät välttämättä ole ikuisia.

8 LOPPUSANAT

Opinnäytetyöprosessin aikana syntynyt korumallisto toimii askeleena työelämään, sillä projektikokonaisuus vahvisti oman ammatti-identiteettini perustaa. Valmistumisen jälkeen Ihminen tilassa - Tila korussa – Koru ihmisen tilassa saa jatkoa, sillä suunnitteilla on näyttely, jossa esillä tulee olemaan korumalliston lisäksi maalauksia samasta teemasta.

Näyttelyiden maailma houkuttaa niin työskentelytapana kuin markkinoinnin välineenäkin. Omien näyttelyprojektien tarkoitus on ensisijaisesti esitellä omaa korumuotoilua ja saada ihmiset kiinnostumaan siitä. Ne myös konkretisoivat itselleni, missä olen korumuotoilijana menossa.

Aika näyttää, kuinka hyvin korumallisto tavoittaa kohderyhmänsä. Korumallisto ei ole muuttumaton, vaan se on varioitavissa asiakkaan persoonan mukaan. Lisäksi aika vie eteenpäin ja muotoiluprosessi jatkuu, syvenee ja kehittyy. Kenties miehetkin saavat osansa malliston kehittyessä. Opinnäytetyön valmiiksi saaminen ei tarkoita päättymistä, vaan alkua.

LÄHDELUETTELO

Painetut lähteet

- Ala-Ilomäki, K. 2006. Metsänvartija. *Bisnes.fi* 8/2006, 34-35.
- Arola, H. 2006. Luksusvaateputiikki myy nyt hyvin. *Helsingin Sanomat* 28.10.2006.
- Bhose, C. 2007. Kuka enää suosii suomalaista? *Presso* 24.2.2007, B4.
- Grant, R. 1998. *Contemporarely Strategy Analysis. Concepts, Techniques, Applications.* Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- Haapala, A., Honkanen, M. & Rantala, V. 2006. *Ympäristö, arkkitehtuuri, estetiikka.* Yliopistopaino, Helsinki.
- Herrala, O. 2007. Made in Manhattan –Vain aito amerikkalainen vaate kelpaa newyorkilaisille. *Presso* 24.2.2007, B1-B5.
- Högström, H. 2004. *Helsingin rautatieasema.* VR-Yhtymä Oy, Erweko Painotuote Oy, Helsinki.
- Koistinen, P. & Kääriäinen, H. 1957. *Porthania 1957.* Oy Weilin & Göös Ab, Helsinki.
- Lee, S. F. & Sai On Ko, A. 2000. Building balanced scorecard with SWOT analysis, and implementing "Sun Tzu's The Art of Business Management Strategies" on QFD methodology. *Managerial Auditing Journal* 15/1/2 [2000], 69-76.
- Lewis, H., Gertsakis, J., Grant, T., Morelli, N. & Sweatman, A. 2001. *Design + Environment – a global guide to designing greener goods.* Greenleaf Publishing Limited, Sheffield, Iso-Britannia.
- Lindegren, R. 2006. Luksusta massoille. *Gloria* numero 236 lokakuu 2006, 103-105.
- Paalosalo, M. 2006. Hiilineutraali. *Bisnes.fi* 8/2006, 46-47.
- Pöppönen, H. 2006. Kierrätyskampeille Suomi-palkinto. *Helsingin Sanomat* 13.12.2006.
- Svinhufvud, L. 2003. Ritva Puotila. *Designmuseum & Woodnotes Oy, Helsinki.*

Painamattomat lähteet

Hencke, S. 2007. *Phenomenon Luxury.* CEO Convensis Group, Stuttgart.

Kuvalliset lähteet

Bonde Jensen, K. & Mäkelä 2001, E. *Suomalainen Koru.* Art-Print Oy, Helsinki.

Högström, H. 2004. *Helsingin rautatieasema.* VR-Yhtymä Oy, Helsinki.

Koistinen, P. & Kääriäinen, H. 1957. *Porthania 1957.* Oy Weilin & Göös Ab, Helsinki.

Svinhufvud, L. 2003. Ritva Puotila. *Designmuseum & Woodnotes Oy, Helsinki.*

Kuvat, joiden lähde tai valokuvaajaa ei ole erikseen mainittu on ottanut Anniina Dunder Berg.

Korumalliston tuotekuvat ovat Jenni Kauppilan ottamia.

Sähköiset lähteet

FSC-Finlandin kotisivut 2007[online]

- [viitattu 11.4.2007]
- Saatavissa: (<http://fsc-finland.org>.)

No Dirty Gold. FAQs and Fact Sheet about Mining and U.S. Jewelry Market. Earthworks & Oxfam America 2004. [online]

- [viitattu 18.11.2006]
- Saatavissa: http://www.nodirtygold.org/fact_sheet.cfm

No Dirty Gold. The Golden Rules. Earthworks & Oxfam America 2004. [online]

- [viitattu 18.11.2006]
- Saatavissa: http://www.nodirtygold.org/golden_rules.cfm

Woodnotesin kotisivut 2007 [online].

- [viitattu 18.1.2007].
- Saatavissa: <http://www.woodnotes.com/pages/production.html>

WWF Suomi. Sertifiointi [online].

- [päivitetty 17.1.2006].
- [viitattu 27.3.2007].
- Saatavissa: <http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/sertifiointi>

WWF Suomi. Paperteollisuus ja metsät [online].

- [päivitetty 27.1.2006].
- [viitattu 27.3.2007].
- Saatavissa: <http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/paperteollisuus>

WWF Suomi. Sertifiointijärjestelmien eroja [online].

- [päivitetty 28.9.2005].
- [viitattu 11.4.2007].
- Saatavissa: http://www.wwf.fi/ymparisto/metsat/sertifiointi/sertifiointijarjestelmien_eroja.html

Valokuvien tietoja

- Ritva Puotilan teos Salainen/Secret, kuva Erik Uddström, s. 10
- Ritva Puotilan teos By the Sea, 2000, kuva Max Plunger, s. 11
- Ritva Puotilan teos The Wolf's Bride, 1994, kuva Samuli Rantanen, s. 11
- Joutsen, 1986, Ritva Puotila arkisto, s. 14
- Eliel Saarisen tussipiirros Helsingin rautatieasemasta, Suomen rakennustaiteen museon kuvaarkisto, Helsinki. s. 24
- Mustavalkoinen kuva rautatieaseman sisältä, Suomen rautatiemuseon kuvakokoelma. s.24
- Kuva portaikosta Porthaniassa on teoksesta Porthania 1957, kuvaajaa ei ole erikseen mainittu. s. 24

KIRJALLISUUSLUETTELO

Meilach, D. Z. 1976. A Modern Approach to Basketry with Fibres and Grasses. 4. Painos. Grown Publishers, Inc., New York, Yhdysvallat.

Moilanen, T. 1995. Käsintehty paperi. Kustannus-
sakeyhtiö Taide, Helsinki.

LIITE 1

The Golden Rules

- *Respect for basic human rights outlined in international conventions and law*
- *Free, prior and informed consent of affected communities*
- *Safe working conditions*
- *Respect for workers' rights and labor standards (including the eight core ILO conventions)*
- *Ensure that operations are not located in areas of armed or militarized conflict*
- *Ensure that projects do not force communities off their land*
- *No dumping of mine wastes into the ocean, rivers, lakes or streams*
- *Ensure that projects are not located in protected areas, fragile ecosystems or other areas of high conservation or ecological value*
- *Ensure that projects do not generate sulfuric acid in perpetuity*
- *Cover all costs of closing down and cleaning up mine sites*
- *Fully disclose information about social and environmental effects of projects*
- *Allow independent verification of the above*
(<http://www.nodirtygold.org/goldenrules.cfm>)